

สรุปข่าวประจำวันวันที่ 15-21 กรกฎาคม 2569

คต. ผนึก สสว. เปิดงาน 'Thai Rice Roadshow: Think Rice Think Thailand' หวังดัน SME ข้าวไทย และตอกย้ำความเชื่อมั่นคุณภาพข้าวไทยในจีน

กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ เปิดงาน “Thai Rice Roadshow: Think Rice Think Thailand” ภายใต้โครงการยกระดับ SME ข้าวไทย ก้าวสู่ตลาดโลก ภายใต้การสนับสนุนงบประมาณ จากกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของ สสว. ณ ลานด้านหน้า Grandview Mall นครกว่างโจว สาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อสร้างโอกาสทางการค้าและขยายช่องทางการส่งออกให้แก่ผู้ประกอบการ SME ข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าวไทย พร้อมยกระดับภาพลักษณ์ข้าวไทยด้านคุณภาพ มาตรฐาน ความปลอดภัย และความหลากหลายของสายพันธุ์ในตลาดจีน

นางอารดา เพื่องทอง อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ เปิดเผยว่า ข้าวเป็นสินค้าเกษตรยุทธศาสตร์ที่มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจไทย ทั้งในด้านรายได้ของเกษตรกร ห่วงโซ่อุปทาน การค้า และการส่งออก อีกทั้งยังสะท้อนเอกลักษณ์และชื่อเสียงของประเทศไทยในตลาดโลก อย่างไรก็ตามจากสถานการณ์การแข่งขันในตลาดข้าวโลกที่ทวีความเข้มข้น ประเทศผู้ผลิตต่างเร่งพัฒนาศักยภาพการผลิตและการส่งออก ขณะที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับคุณภาพ ความปลอดภัย แหล่งที่มา และความน่าเชื่อถือของสินค้ามากขึ้น กรมการค้าต่างประเทศจึงเดินทางขับเคลื่อนนโยบายส่งเสริมข้าวไทยเชิงรุก โดยมุ่งสร้างความเชื่อมั่น เพิ่มมูลค่า และยกระดับการรับรู้ถึงจุดแข็งของข้าวไทย ทั้งด้านมาตรฐาน คุณภาพ รสชาติ ความหลากหลายของสายพันธุ์ และศักยภาพของผู้ประกอบการไทย โดยเฉพาะผู้ประกอบการ SME ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากและการส่งออกของประเทศ ทั้งนี้ กรมการค้าต่างประเทศได้ร่วมกับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ดำเนินโครงการ "ยกระดับ SME ข้าวไทย ก้าวสู่ตลาดโลก" เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SME ข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าวไทย ให้สามารถเข้าถึงตลาดต่างประเทศ เชื่อมโยงกับผู้ซื้อ ผู้นำเข้า และผู้จัดจำหน่ายในตลาดเป้าหมาย ตลอดจนต่อยอดสู่การส่งออกอย่างเป็นรูปธรรม โดยการสนับสนุนจาก สสว. มีบทบาทสำคัญในการเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการรายกลางและรายย่อยได้ทดลองตลาด สร้างเครือข่ายทางธุรกิจ และพัฒนาสินค้าให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคในต่างประเทศ

กรมฯ และ สสว. ได้ร่วมกันจัดกิจกรรม Thai Rice Roadshow: Think Rice Think Thailand ในระหว่างวันที่ 17-19 กรกฎาคม 2569 ณ ลานด้านหน้า Grandview Mall นครกว่างโจว ภายในงานมีผู้ประกอบการ SME ข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าวไทย จำนวน 28 รายนำสินค้ามาจัดแสดงและจำหน่าย และยังมีการจัดจำหน่ายอาหารไทย จากร้านอาหารไทยที่ได้รับตราสัญลักษณ์ Thai Select พร้อมกิจกรรมเจรจาจับคู่ธุรกิจ หรือ Business Matching กับผู้นำเข้าและผู้จัดจำหน่ายของจีน นิทรรศการแนะนำข้าวไทย 7 ชนิด ได้แก่ ข้าวหอมมะลิไทย ข้าวขาว ข้าวหอมไทย ข้าวเหนียว ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวหอมนิล และข้าวสังข์หยด รวมถึงกิจกรรมสาธิตการประกอบอาหารไทยจากข้าวไทย เพื่อให้ผู้บริโภคชาวจีนได้สัมผัสคุณภาพ เสน่ห์ และความหลากหลายของข้าวไทยผ่านประสบการณ์จริง

อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศกล่าวเพิ่มเติมว่า การจัดงานครั้งนี้ไม่ใช่เพียงการจัดแสดงสินค้า แต่ยังเป็น การเป็นสร้างโอกาสให้ผู้ประกอบการ SME ข้าวไทยในต่างประเทศ ซึ่งจะช่วยทำให้ข้าวไทยเข้าถึงทั้งภาครัฐกิจและ ผู้บริโภคปลายทางได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจดจำและระลึกถึงข้าวไทยเมื่อคิดถึงข้าว “Think Rice Think Thailand”

ที่มา แนวหน้า

XX

นักวิเคราะห์ชี้ เอลนีโญเผยให้เห็นจุดอ่อนเชิงโครงสร้างของห่วงโซ่อุปทานข้าวโลก

บทความใน เดอะ โกรเซอร์ (The Grocer) ระบุว่า ปรากฏการณ์ เอลนีโญ (El Niño) ไม่ใช่ต้นเหตุที่ แท้จริงของปัญหาห่วงโซ่อุปทานข้าวโลก แต่เป็นปัจจัยที่ทำให้เห็นถึง จุดอ่อนเชิงโครงสร้าง ของระบบการผลิตและ การค้าข้าวโลกที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยผู้เขียนเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกำลังทำให้สภาพอากาศมีความ ผันผวนมากขึ้น ขณะที่ตลาดข้าวซึ่งขับเคลื่อนด้วยกลไกสินค้าโภคภัณฑ์ (Commodity-driven Market) ยังไม่มี ความพร้อมเพียงพอในการรับมือกับความผันผวนดังกล่าว

บทความระบุว่า ปรากฏการณ์เอลนีโญที่กำลังจะเกิดขึ้นมีแนวโน้มทำให้อุณหภูมิสูงขึ้น ปรสมมีความ แปรปรวน และปริมาณฝนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในพื้นที่เพาะปลูกข้าวบาสมาดิของอินเดีย ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผลผลิต และรายได้ของเกษตรกร อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่าประเด็นที่น่ากังวลยิ่งกว่าคือ ความสามารถของห่วงโซ่อุปทาน ข้าวในปัจจุบันว่าจะสามารถรับมือกับเหตุการณ์สภาพอากาศสุดขั้วที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งมากขึ้นได้หรือไม่

ผู้เขียนอธิบายว่า การค้าข้าวในตลาดโลกยังคงให้ความสำคัญกับข้าวในฐานะ สินค้าโภคภัณฑ์ โดยให้ ผลตอบแทนแก่ผู้ผลิตจากการเพิ่มผลผลิตและการลดต้นทุนเป็นหลัก ส่งผลให้เกษตรกรมีแรงจูงใจในการลงทุนด้าน การผลิตอย่างยั่งยืนหรือการเสริมสร้างความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศค่อนข้างจำกัด ด้วยเหตุนี้ ระบบการผลิตข้าวในหลายประเทศจึงยังคงเปราะบางต่อภัยแล้ง อุทกภัย และความเสี่ยงจากสภาพภูมิอากาศใน รูปแบบต่างๆ

ในด้านข้อเสนอแนะ ผู้เขียนเสนอให้มีการเพิ่ม ความโปร่งใสของห่วงโซ่อุปทาน และส่งเสริมการใช้ มาตรฐานการผลิตข้าวอย่างยั่งยืน มากขึ้น โดยยกตัวอย่างมาตรฐาน Sustainable Rice Platform (SRP) ซึ่งระบุว่า การผลิตข้าวตามแนวทางดังกล่าวช่วยให้ต้นข้าวมีระบบรากที่แข็งแรง สุขภาพพืชดีขึ้น และสามารถทนทานต่อสภาพ อากาศที่รุนแรงได้มากกว่าการผลิตแบบทั่วไป นอกจากนี้ ผู้เขียนยังเสนอให้รัฐบาลกำหนด มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม ขึ้นสำหรับสินค้าอาหารนำเข้า ในลักษณะเดียวกับมาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหารที่มีการบังคับใช้อยู่ใน ปัจจุบัน เพื่อผลักดันให้ผู้ผลิตทั่วโลกปรับตัวสู่การผลิตที่ยั่งยืนมากขึ้น

บทความสรุปว่า ปรากฏการณ์เอลนีโญควรถูกมองว่าเป็น "บททดสอบความแข็งแกร่ง (Stress Test)" ของ อุตสาหกรรมข้าวโลก มากกว่าจะเป็นเพียงเหตุการณ์สภาพอากาศตามวัฏจักรธรรมชาติ ดังนั้น แทนที่จะให้ ความสำคัญเฉพาะผลกระทบระยะสั้นต่อปริมาณอุปทานและราคาข้าว รัฐบาล ผู้ค้าปลีก และบริษัทผู้ผลิตอาหาร ควรใช้โอกาสนี้ในการเร่งสร้างห่วงโซ่อุปทานข้าวที่มีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมากขึ้น แม้ว่า การเปลี่ยนผ่านดังกล่าวอาจทำให้ต้นทุนเพิ่มขึ้นในระยะเริ่มต้น แต่ผู้เขียนเห็นว่า การคงไว้ซึ่งระบบการผลิตและ การค้าแบบเดิมอาจก่อให้เกิดต้นทุนทางเศรษฐกิจที่สูงกว่ามากในอนาคต เมื่อความผันผวนของสภาพภูมิอากาศทวี ความรุนแรงมากขึ้น

ที่มา Oryza.com

เวียดนาม

สัปดาห์ที่ผ่านมา ราคาข้าวเวียดนามทรงตัว ท่ามกลางการรอผลผลิตใหม่เข้าสู่ตลาด โดยราคาข้าวขาว 5% (5% broken rice) อยู่ที่ระดับ 445-450 ดอลลาร์สหรัฐต่อดัน ไม่เปลี่ยนแปลงจากสัปดาห์ก่อน ขณะที่ผู้ค้าในนครโฮจิมินห์ (Ho Chi Minh City) กล่าวว่า กิจกรรมการซื้อขายยังชะลอตัว เนื่องจากผู้ซื้อกำลังรอปริมาณข้าวจากฤดูเก็บเกี่ยวที่กำลังดำเนินอยู่เข้าสู่ตลาดมากขึ้น

ทางด้านเกษตรกรระบุว่า การเก็บเกี่ยวข้าวฤดูร้อน-ฤดูใบไม้ร่วง (Summer-Autumn Harvest) จะเข้าสู่ช่วงสูงสุดตั้งแต่ปลายเดือนกรกฎาคมต่อเนื่องไปจนถึงเดือนสิงหาคม

สมาคมอาหารเวียดนาม (VFA) ระบุว่า เรือบรรทุกข้าวจากเวียดนามยังคงเดินทางไปฟิลิปปินส์เป็นจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง โดยในเดือนมิถุนายน 2569 เรือบรรทุกข้าวของเวียดนามประมาณ 40 ลำได้เทียบท่าที่ท่าเรือฟิลิปปินส์ ท่ามกลางผลกระทบที่ชัดเจนมากขึ้นเรื่อยๆ ของปรากฏการณ์เอลนีโญ ทำให้ฟิลิปปินส์ได้เพิ่มการนำเข้าข้าว แม้ว่าก่อนหน้านี้จะมีนโยบายจำกัดการซื้อข้าวก็ตาม เวียดนามยังคงเป็นผู้จัดหาข้าวรายใหญ่ที่สุดให้กับฟิลิปปินส์

จากสถิติของ VFA พบว่า ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายนถึง 29 มิถุนายน 2569 มีเรือ 43 ลำเข้าเทียบท่าที่เมืองโฮจิมินห์และเมืองมายเถย เพื่อบรรทุกข้าวชนิดต่างๆ ประมาณ 301,960 ตัน โดยในจำนวนนี้ 39 ลำได้เทียบท่าในประเทศฟิลิปปินส์

สมาคมอาหารเวียดนาม (the Vietnam Food Association; VFA) รายงานว่า เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2569 ราคาส่งออกข้าวของเวียดนามมีแนวโน้มที่ต่างกันไปในแต่ละชนิดข้าว โดยราคาข้าวหอม (Vietnamese fragrant rice) พันธุ์ DT8 ชนิด 5% อยู่ที่ระดับ 510-520 เหรียญสหรัฐต่อดัน ขณะที่ข้าวหอม Jasmine อยู่ที่ระดับ 513-517 เหรียญสหรัฐต่อดัน ส่วนข้าวขาว 5% (5% broken rice) ราคาอยู่ที่ระดับ 410-414 เหรียญสหรัฐต่อดัน ขณะที่ข้าวหัก 100% (100% broken rice) ราคาอยู่ที่ระดับ 348-352 เหรียญสหรัฐต่อดัน

สมาคมอาหารเวียดนาม (VFA) รายงานว่า ในช่วงระหว่างวันที่ 1-29 มิถุนายน 2569 มีเรือสินค้าเข้าเทียบท่าที่ ท่าเรือโฮจิมินห์ (Ho Chi Minh Port) และ ท่าเรือหมีเถย (My Thoi Port) เพื่อบรรทุกข้าวรวม 43 ลำ โดยมีปริมาณข้าวทุกชนิดที่มีกำหนดส่งออกรวมประมาณ 301,960 ตัน ทั้งนี้ ในช่วงตั้งแต่วันที่ 2 พฤษภาคม - 29 มิถุนายน 2569 มีการขนถ่ายสินค้าขึ้นเรือจำนวนรวม 415,840 ตัน โดยมีปลายทางไปยังประเทศในแถบแอฟริกาจำนวน 133,000 ตัน ประเทศมาเลเซีย 12,100 ตัน และประเทศฟิลิปปินส์ 270,740 ตัน

ในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2569 เวียดนามคาดว่าจะส่งออกข้าวได้ประมาณ 5.2 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่า 2.38 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้น 9.9% ขณะที่มูลค่าการส่งออกกลับลดลง 2.5% สะท้อนให้เห็นว่า แม้ปริมาณการส่งออกจะยังขยายตัวได้ดี แต่ราคาส่งออกเฉลี่ยของข้าวเวียดนามยังคงเผชิญแรงกดดันและปรับตัวลดลง

สำหรับตลาดส่งออกสำคัญ ฟิลิปปินส์ ยังคงเป็นตลาดอันดับหนึ่ง โดยมีสัดส่วนประมาณ 45% ของการส่งออกข้าวทั้งหมดของเวียดนาม รองลงมา ได้แก่ จีน คิดเป็น 19.4% และ กานา คิดเป็นประมาณ 8.5%

สถานการณ์ที่ปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้น แต่มูลค่าการส่งออกลดลง สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นที่เวียดนามจะต้องเพิ่มสัดส่วนการส่งออกข้าวคุณภาพสูง ข้าวหอม และผลิตภัณฑ์ข้าวที่มีมูลค่าเพิ่ม เพื่อยกระดับ

รายได้จากการส่งออก และลดการพึ่งพาการแข่งขันด้านราคาเพียงอย่างเดียว ซึ่งจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมข้าวเวียดนามในระยะยาว

ที่มา Oryza.com

ฟิลิปปินส์

สำนักข่าว The Manila Times รายงานว่า ฟิลิปปินส์มีแนวโน้มนำเข้าข้าวมากกว่า 6 ล้านตัน ในปี 2569 ซึ่งอาจเป็นระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ สะท้อนถึงการพึ่งพาการนำเข้าข้าวจากต่างประเทศที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงครึ่งแรกของปี 2569 ฟิลิปปินส์นำเข้าข้าวประมาณ 2.75 ล้านตัน เพิ่มขึ้นประมาณ 20% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2568 และหากการนำเข้ายังคงดำเนินไปในอัตราเดียวกันตลอดทั้งปี ปริมาณการนำเข้ารวมอาจสูงเกิน 6 ล้านตัน

การนำเข้าที่เพิ่มขึ้นเป็นผลมาจากหลายปัจจัย ได้แก่ ผลผลิตข้าวภายในประเทศที่อ่อนแอลง ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลต่อผลผลิตข้าวเปลือก (Palay) รวมถึงนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งรักษาปริมาณข้าวให้เพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศและควบคุมราคาข้าวสารจำหน่ายปลีกให้อยู่ในระดับที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ นอกจากนี้ การปรับลดอัตราภาษีนำเข้าข้าวและราคาข้าวในตลาดโลกที่ยังอยู่ในระดับที่สามารถแข่งขันได้ ยังเป็นแรงจูงใจให้ผู้นำเข้ายังคงนำเข้าข้าวในปริมาณมากอย่างต่อเนื่อง

แม้ว่าการนำเข้าข้าวในระดับสูงจะช่วยรักษาเสถียรภาพของราคาข้าวภายในประเทศและเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร แต่รายงานได้แสดงความกังวลถึงผลกระทบในระยะยาวต่อภาคการผลิตข้าวของฟิลิปปินส์ โดยการพึ่งพาการนำเข้าข้าวอย่างต่อเนื่องอาจกดดันราคาข้าวเปลือกที่เกษตรกรได้รับ ลดแรงจูงใจในการขยายการผลิตภายในประเทศ และทำให้ฟิลิปปินส์มีความพึ่งพาผู้ส่งออกข้าวจากต่างประเทศมากยิ่งขึ้น

สำหรับตลาดข้าวโลก การที่ฟิลิปปินส์มีแนวโน้มนำเข้าข้าวในระดับสูงเป็นประวัติการณ์ จะช่วยสนับสนุนอุปสงค์จากประเทศผู้ส่งออกข้าวรายสำคัญ ได้แก่ อินเดีย เวียดนาม ไทย และปากีสถาน โดยแม้ว่าปริมาณข้าวในตลาดโลกจะยังอยู่ในระดับเพียงพอ แต่การนำเข้าที่แข็งแกร่งของฟิลิปปินส์ ซึ่งเป็นหนึ่งในประเทศผู้นำเข้าข้าวรายใหญ่ที่สุดของโลก คาดว่ายังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยพยุงการค้าข้าวในภูมิภาคให้มีความคึกคักตลอดปี 2569

สำนักอุตสาหกรรมพืช (Bureau of Plant Industry : BPI) รายงานว่า ในปี 2569 (ข้อมูล ณ วันที่ 2 กรกฎาคม 2569) ฟิลิปปินส์นำเข้าข้าว 2,749,678 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 2,431 ใบ) เพิ่มขึ้นประมาณ 20.1% เมื่อเทียบกับ 2,289,463 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 2,941 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568 ดังนี้

- เดือนมกราคม 2569 มีการนำเข้าจำนวน 381,367.51 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 251 ใบ) เพิ่มขึ้นประมาณ 36.2% เมื่อเทียบกับ 279,940.69 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 425 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568
- เดือนกุมภาพันธ์ 2569 มีการนำเข้าจำนวน 442,866.49 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 420 ใบ) เพิ่มขึ้นประมาณ 63.5% เมื่อเทียบกับ 270,796.22 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 382 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568
- เดือนมีนาคม 2569 มีการนำเข้าจำนวน 481,457.87 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 454 ใบ) เพิ่มขึ้นประมาณ 31.1% เมื่อเทียบกับ 367,117.72 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 505 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568

- เดือนเมษายน 2569 มีการนำเข้าจำนวน 412,200.51 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 425 ใบ) ลดลงประมาณ 18.0% เมื่อเทียบกับ 502,723.65 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 632 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568
- เดือนพฤษภาคม 2569 มีการนำเข้าจำนวน 593,203.03 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 487 ใบ) เพิ่มขึ้นประมาณ 16.8% เมื่อเทียบกับ 508,013.83 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 573 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568
- เดือนมิถุนายน 2569 (ข้อมูล ณ วันที่ 2 กรกฎาคม 2569) มีการนำเข้าจำนวน 438,582.60 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 394 ใบ) เพิ่มขึ้นประมาณ 21.5% เมื่อเทียบกับ 360,870.43 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 424 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568

ข้อมูล ณ วันที่ 2 กรกฎาคม 2569 ฟิlipินส์นำเข้าจากประเทศเวียดนามมากที่สุดจำนวนประมาณ 2,272,710.96 ตัน (สัดส่วน 82.4% ของการนำเข้าข้าวทั้งหมด) ตามด้วยไทยจำนวน 234,198.39 ตัน (สัดส่วน 8.5%) เมียนมาจำนวน 162,841.90 ตัน (สัดส่วน 5.9%) กัมพูชา 67,340 ตัน (สัดส่วน 2.4%) อินเดีย 11,186.35 ตัน (สัดส่วน 0.4%) ปากีสถาน 10,826 ตัน (สัดส่วน 0.4%) เกาหลีใต้ 400 ตัน ญี่ปุ่น 32 ตัน และอิตาลี 4.9 ตัน

สำนักอุตสาหกรรมพืช (BPI) รายงานว่า การออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phyto-sanitary Import Clearance; SPSIC) ในปี 2569 (ข้อมูล ณ วันที่ 2 กรกฎาคม 2569) มีจำนวนรวม 3,952 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 4,044,445.01 ตัน ดังนี้

- เดือนมกราคม 2569 มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 453 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 484,060.91 ตัน
- เดือนกุมภาพันธ์ 2569 มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 489 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 497,179.98 ตัน
- เดือนมีนาคม 2569 มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 495 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 463,090.16 ตัน
- เดือนเมษายน 2569 มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 677 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 811,740.63 ตัน
- เดือนพฤษภาคม 2569 มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 665 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 865,526.76 ตัน
- เดือนมิถุนายน 2569 (ข้อมูล ณ วันที่ 2 กรกฎาคม 2569) มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 1,173 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 922,846.57 ตัน

มีรายงานว่า สำนักงานอาหารแห่งชาติฟิลิปปินส์ (NFA) วางแผนที่จะขายข้าวที่เก็บไว้ในสต็อกมูลค่าประมาณ 1.9 พันล้านเปโซ (33.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ซึ่งเก็บไว้นานกว่าหกเดือนแล้ว ในขณะเดียวกันในเดือนมิถุนายน เรือบรรทุกข้าวของเวียดนามประมาณ 40 ลำได้เทียบท่าที่ท่าเรือฟิลิปปินส์

ทั้งนี้ NFA วางแผนที่จะขายสต็อกข้าวมูลค่าประมาณ 1.9 พันล้านเปโซ (33.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ซึ่งเก็บไว้นานกว่าหกเดือน เพื่อสนับสนุนโครงการข้าวราคาถูกของ รัฐบาล ในราคา 20 เปโซต่อกิโลกรัม การดำเนินการนี้จะช่วยรักษาราคาข้าวให้เหมาะสมสำหรับผู้บริโภค ในขณะเดียวกันก็ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บโดยการเพิ่มพื้นที่ว่างเพื่อรองรับข้าวที่ซื้อใหม่จากเกษตรกรในประเทศ

การระบายสต็อกเก่าสู่ตลาดจะช่วยให้ NFA ปรับปรุงกระแสเงินสด ลดความเสี่ยงต่อการเสื่อมคุณภาพของข้าว และรักษาการบริหารจัดการสินค้าคงคลังอย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการริเริ่มนี้สะท้อนให้เห็นถึงปริมาณข้าวที่ค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ของฟิลิปปินส์ และแสดงให้เห็นถึงการที่รัฐบาลใช้ทุนสำรองของประเทศเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร รักษาเสถียรภาพของอุปทานข้าว และคงไว้ซึ่งการจัดซื้อข้าวจากเกษตรกร

จากรายงานดุลยภาพด้านอุปทานและอุปสงค์ข้าวล่าสุดของกระทรวงเกษตรสหรัฐฯ (USDA) คาดการณ์ว่าผลผลิตข้าวสารของฟิลิปปินส์ในฤดูกาลเพาะปลูก 2026/27 จะอยู่ที่ 12.3 ล้านตัน เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากฤดูกาลเพาะปลูก 2025/26 แต่ต่ำกว่าที่คาดการณ์ไว้ก่อนหน้านี้ เนื่องจากต้นทุนปุ๋ยและเชื้อเพลิงที่สูงขึ้น ระดับน้ำในอ่างเก็บน้ำเพื่อการชลประทานลดลง และความเสี่ยงจากปรากฏการณ์เอลนีโญที่เพิ่มขึ้น

ขณะเดียวกันยังคาดการณ์ว่าการบริโภคข้าวในฟิลิปปินส์จะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็น 17.65 ล้านตัน โดยมีปัจจัยขับเคลื่อนจากการเติบโตของประชากร แม้ว่าราคาขายปลีกจะสูงขึ้นก็ตาม เพื่อชดเชยอุปทานภายในประเทศที่ลดลง คาดการณ์ว่าการนำเข้าข้าวของฟิลิปปินส์จะเพิ่มขึ้นเป็น 5.2 ล้านตัน ขณะที่ปริมาณสต็อกคงเหลือคาดว่าจะลดลงเหลือ 2.65 ล้านตัน เนื่องจากผลผลิตต่ำกว่าความต้องการ

ที่น่าสังเกตคือ รัฐบาลฟิลิปปินส์ยังคงเข้าแทรกแซงตลาดข้าวโดยการรักษาราคาขายปลีกที่แนะนำสูงสุด (MSRP) ไว้ที่ 50 เปโซ/กิโลกรัมสำหรับข้าวที่นำเข้า การใช้กลไกภาษีที่เชื่อมโยงกับดัชนีราคา และการดำเนินการตรวจสอบการใช้มาตรการปกป้องทางการค้าต่อข้าวที่นำเข้า

ในขณะเดียวกัน กิจกรรมการจัดซื้อข้าวของสำนักงานการคลังแห่งชาติยังคงประสบปัญหาเนื่องจากปริมาณข้าวในประเทศมีจำกัดมากขึ้น ส่งผลให้ปริมาณข้าวสำรองของรัฐบาลลดลง

เว็บไซต์ข่าว Inquirer.Net รายงานว่า การลดลงของผลผลิตข้าวของฟิลิปปินส์เป็นผลมาจากการผสมผสานของข้อจำกัดด้านนโยบาย แรงกดดันจากภาวะตลาด และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่รุนแรงขึ้น มากกว่าจะเกิดจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเพียงอย่างเดียว

รายงานระบุว่า ความสามารถในการทำกำไรจากการทำนาที่อยู่ในระดับต่ำได้บั่นทอนแรงจูงใจในการเพาะปลูกข้าว โดยเกษตรกรจำนวนมากลดการใช้ปุ๋ย ลดพื้นที่เพาะปลูก หรือเริ่มพิจารณาหันไปประกอบอาชีพอื่น ขณะที่ต้นทุนการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะราคาปุ๋ยและเชื้อเพลิง ได้ยิ่งกดดันผลตอบแทนของเกษตรกร ทำให้การทำนามีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจลดลงอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีแนวโน้มจะยิ่งซ้ำเติมสถานการณ์ดังกล่าว โดยการเกิดปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) คาดว่าจะทำให้ปริมาณฝนและน้ำสำหรับการชลประทานลดลง ส่งผลให้ผลผลิตข้าวในฤดูเพาะปลูกถัดไปลดลง ความเสี่ยงด้านสภาพอากาศดังกล่าวเกิดขึ้นในช่วงที่เกษตรกรกำลังเผชิญกับต้นทุนการผลิตที่อยู่ในระดับสูงอยู่แล้ว จึงยิ่งเพิ่มความเปราะบางให้กับภาคการผลิตข้าวของประเทศ

รายงานชี้ว่า การยกระดับรายได้ของเกษตรกรเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยพลิกฟื้นการผลิตข้าวภายในประเทศ โดยเสนอให้ภาครัฐเพิ่มการสนับสนุนผ่านการลงทุนด้านระบบชลประทาน การขยายการเข้าถึงเมล็ดพันธุ์คุณภาพและเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ รวมถึงการดำเนินมาตรการที่ทำให้เกษตรกรได้รับราคาผลผลิตที่เหมาะสมและเป็นธรรม ทั้งนี้ หากไม่สามารถแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้างดังกล่าวได้ การปฏิรูปนโยบายเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอที่จะทำให้การผลิตข้าวของประเทศกลับมาขยายตัวได้

การที่ผลผลิตข้าวภายในประเทศยังคงมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง คาดว่าจะทำให้ฟิลิปปินส์ต้องพึ่งพาการนำเข้าข้าวเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ประเทศมีความเสี่ยงต่อความผันผวนของตลาดข้าวโลกมากกว่าเดิม

รายงานสรุปว่า การเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและความยืดหยุ่นของภาคการผลิตข้าวภายในประเทศจะเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความมั่นคงทางอาหารของฟิลิปปินส์ในระยะยาว ท่ามกลางความไม่แน่นอนที่เพิ่มขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภาวะตลาดโล

สำนักข่าว PhilStar และ Palawan News รายงานว่า รัฐบาลฟิลิปปินส์ประกาศว่า โครงการแจกข้าวฟรีได้ขยายความครอบคลุมไปถึง 7 ล้านครัวเรือนทั่วประเทศ นับเป็นก้าวสำคัญของความพยายามในการเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารของประเทศ

โครงการดังกล่าวดำเนินการภายใต้ โครงการ Bawat Bayan Makikinabang Program ของประธานาธิบดี โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก กองทุนสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Government Support Fund: LGSF) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครัวเรือนที่เปราะบางสามารถเข้าถึงอาหารหลักได้อย่างทั่วถึง

ภายใต้โครงการนี้ ครัวเรือนที่ได้รับสิทธิ์จะได้รับข้าวจำนวน 10 กิโลกรัมต่อครั้ง โดยมีการแจก ปีละ 6 ครั้ง รวมเป็น 60 กิโลกรัมต่อครัวเรือนต่อปี ในการแจกจ่ายครั้งล่าสุดที่จังหวัด โอเรียนทัลมินโดโร (Oriental Mindoro) มีครัวเรือนได้รับข้าวฟรีประมาณ 55,000 ครัวเรือน

นาย ราล์ฟ เรคโต (Ralph Recto) เลขาธิการบริหารของฟิลิปปินส์ กล่าวว่า รัฐบาลยังคงมุ่งมั่นที่จะทำให้ประชาชนชาวฟิลิปปินส์ทุกคนสามารถเข้าถึงอาหารได้อย่างเพียงพอ และไม่มีผู้ใดต้องเผชิญกับความหิวโหย

โครงการแจกข้าวฟรีเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงทางอาหารของรัฐบาล ซึ่งยังรวมถึงโครงการจำหน่ายข้าวในราคา 100 เปโซ (ประมาณ 0.32 ดอลลาร์สหรัฐ) เพื่อช่วยให้ครัวเรือนที่มีรายได้น้อยและกลุ่มเปราะบางสามารถซื้อข้าวได้ในราคาที่เข้าถึงได้มากขึ้น

รัฐบาลฟิลิปปินส์ระบุว่า มาตรการทั้งสองมีเป้าหมายเพื่อลดภาระค่าครองชีพของประชาชน ควบคู่กับการเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารของประเทศในระยะยาว

สำนักข่าวฟิลิปปินส์ (Philippine News Agency: PNA) รายงานว่า องค์การอาหารแห่งชาติฟิลิปปินส์ (National Food Authority: NFA) ได้ปรับเพิ่มราคารับซื้อข้าวเปลือกสดความชื้นสูง (Fresh Wet Palay) เป็น 21 เปโซต่อกิโลกรัม (ประมาณ 0.34 ดอลลาร์สหรัฐต่อกิโลกรัม) ทั่วประเทศ โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 16 กรกฎาคม 2569 เพื่อเพิ่มการสนับสนุนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวของฟิลิปปินส์

ผู้บริหารของ NFA กล่าวว่า ราคารับซื้อใหม่ดังกล่าวจะเป็นราคารับซื้อมาตรฐานที่ใช้ทั่วประเทศ ต่อจากนี้ไป โดยยกเลิกระบบการกำหนดราคารับซื้อที่แตกต่างกันในแต่ละภูมิภาค เพื่อให้เกษตรกรทั่วประเทศได้รับราคารับซื้อในอัตราเดียวกัน ทั้งนี้ การปรับราคารับซื้อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการองค์การอาหารแห่งชาติ (NFA Council) หลังจากพิจารณาสถานการณ์ตลาดและต้นทุนการผลิตในปัจจุบัน

NFA ระบุว่า การปรับเพิ่มราคารับซื้อครั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อจูงใจให้เกษตรกรนำข้าวเปลือกมาจำหน่ายให้แก่ NFA โดยตรงมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้องค์กรสามารถเพิ่มปริมาณสต็อกสำรองข้าวของประเทศ (Buffer Stock) ขณะเดียวกันก็ช่วยให้เกษตรกรมีช่องทางจำหน่ายผลผลิตที่มีความมั่นคงและได้รับราคาที่แข่งขันได้

นอกจากนี้ NFA ยังเน้นย้ำว่า การกำหนดราคารับซื้อในอัตราเดียวทั่วประเทศสะท้อนถึงความมุ่งมั่นของรัฐบาลในการคุ้มครองรายได้ของเกษตรกร ควบคู่กับการเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารของประเทศ โดยคาดว่า

การปรับราคารับซื้อครั้งนี้จะช่วยเพิ่มปริมาณการรับซื้อข้าวเปลือกในช่วงฤดูเก็บเกี่ยวที่กำลังดำเนินอยู่ และช่วยเสริมสร้างปริมาณสำรองข้าวให้เพียงพอสำหรับใช้ในการฉุกเฉินและการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม

ทั้งนี้ NFA ได้ขอความร่วมมือให้เกษตรกรประสานงานกับสำนักงาน NFA ในพื้นที่ เพื่อสอบถามกำหนดการรับซื้อและมาตรฐานคุณภาพของข้าวเปลือก เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากราคารับซื้อใหม่ได้อย่างเต็มที่

สำนักข่าว BusinessWorld Online รายงานว่า ญี่ปุ่นกำลังพิจารณาขยายความร่วมมือกับฟิลิปปินส์ในการพัฒนาภาคการผลิตข้าวให้ทันสมัยใน จังหวัดอิซาเบล (Isabela Province) ซึ่งเป็นหนึ่งในแหล่งผลิตข้าวสำคัญของประเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารผ่านการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานหลังการเก็บเกี่ยว และเพิ่มประสิทธิภาพตลอดห่วงโซ่มูลค่าของข้าว

โครงการดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจาก องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น (Japan International Cooperation Agency: JICA) โดยมีแผนให้ความช่วยเหลือในรูปแบบเงินให้เปล่า (Grant) วงเงิน 1.7 พันล้านเยน (ประมาณ 652 ล้านเปโซฟิลิปปินส์ หรือ 10.54 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) เพื่อจัดตั้ง ระบบแปรรูปข้าวสมัยใหม่ ในเมือง คาวายัน (Cauayan City) จังหวัดอิซาเบล

โครงการจะประกอบด้วย การก่อสร้างและติดตั้งโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องอบลดความชื้นข้าวเปลือกแบบเครื่องกล (Mechanical Grain Dryers) โรงสีข้าวระบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Rice Mill) ไซโลเก็บรักษาเมล็ดพืช (Grain Silos) ระบบและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ การเก็บรักษา และการบริหารสต็อกข้าวสำรอง

โครงการนี้คาดว่าจะช่วยลดการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยว ซึ่งปัจจุบันคิดเป็นประมาณ 16% ของผลผลิตข้าวทั้งหมด พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการสีข้าวและยกระดับคุณภาพข้าว นอกจากนี้ ยังจะช่วยเพิ่มศักยภาพขององค์การอาหารแห่งชาติของฟิลิปปินส์ (National Food Authority: NFA) ในการรับซื้อและเก็บรักษาข้าว เพื่อสนับสนุนการรักษาเสถียรภาพของอุปทานข้าวภายในประเทศ

คาดว่าเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอย่างน้อย 5,000 ราย ในจังหวัดอิซาเบลจะได้รับประโยชน์จากโครงการ ผ่านการลดการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยว การเข้าถึงตลาดที่ดีขึ้น และการเพิ่มรายได้

โครงการดังกล่าวสะท้อนถึงการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องของญี่ปุ่นต่อการยกระดับอุตสาหกรรมข้าวของฟิลิปปินส์ โดยมุ่งเน้นการเพิ่ม ผลผลิต (Productivity) และ ประสิทธิภาพ (Efficiency) ของการผลิต มากกว่าการขยายพื้นที่เพาะปลูก

สำนักงานสถิติฟิลิปปินส์ (Philippine Statistics Authority: PSA) เผยข้อมูลประมาณการล่าสุดว่า ผลผลิตข้าวเปลือก (Palay) ของฟิลิปปินส์ในไตรมาส 2 ปี 2569 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่ผลผลิตข้าวโพดมีแนวโน้มลดลง

จากข้อมูลแปลงเพาะปลูก ณ วันที่ 1 มิถุนายน 2569 PSA คาดว่า ผลผลิตข้าวเปลือกในไตรมาส 2 จะอยู่ที่ 4.63 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.7 จากผลผลิตจริง 4.38 ล้านตัน ในช่วงเดียวกันของปี 2568 อย่างไรก็ตาม ตัวเลขดังกล่าวต่ำกว่าประมาณการก่อนหน้านี้ ซึ่งอ้างอิงข้อมูล ณ วันที่ 1 เมษายน 2569 เล็กน้อย โดยในขณะนั้นคาดการณ์ผลผลิตไว้ที่ 4.65 ล้านตัน หรือลดลงประมาณร้อยละ 0.4

ด้านพื้นที่เก็บเกี่ยวข้าวเปลือก คาดว่าจะมีจำนวน 1.03 ล้านเฮกตาร์ เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.0 จากพื้นที่เก็บเกี่ยวจริง 972,820 เฮกตาร์ ในไตรมาส 2 ของปี 2568 อย่างไรก็ตาม ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่มีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย โดยคาดว่าจะอยู่ที่ 4.49 ตันต่อเฮกตาร์ ลดลงร้อยละ 0.2 จากระดับ 4.50 ตันต่อเฮกตาร์ ในช่วงเดียวกันของปีก่อน

ณ วันที่ 1 มิถุนายน 2569 มีการเก็บเกี่ยวข้าวเปลือกแล้วประมาณ 916,860 เฮกตาร์ หรือคิดเป็นร้อยละ 89.0 ของพื้นที่เก็บเกี่ยวตามประมาณการล่าสุด คิดเป็นผลผลิตข้าวเปลือกประมาณ 4.15 ล้านตัน สำหรับพื้นที่นาข้าวที่ยังคงยืนต้นอยู่จำนวน 519,210 เฮกตาร์ มีการเจริญเติบโตในแต่ละระยะ ดังนี้ 1.ร้อยละ 43.1 อยู่ในระยะเจริญเติบโตทางลำต้น (Vegetative Stage) 2.ร้อยละ 35.5 อยู่ในระยะสืบพันธุ์หรือออกรวง (Reproductive Stage) และ 3.ร้อยละ 21.4 อยู่ในระยะเมล็ดแก่ใกล้เก็บเกี่ยว (Maturing Stage)

ขณะเดียวกัน จากพื้นที่เพาะปลูกที่เกษตรกรแสดงความตั้งใจจะเพาะปลูกจำนวน 864,010 เฮกตาร์ มีการเพาะปลูกจริงแล้ว 405,410 เฮกตาร์ หรือคิดเป็น ร้อยละ 46.9

ที่มา *Oryza.com*

อินโดนีเซีย

สำนักข่าว Bloomberg รายงานว่า สำนักโลจิสติกส์แห่งชาติของอินโดนีเซีย (Perum Bulog) อยู่ระหว่างเจรจাজัดทำข้อตกลงการส่งออกข้าวระหว่างรัฐบาลต่อรัฐบาล (Government-to-Government: G2G) กับมาเลเซียและสิงคโปร์ เพื่อสร้างความแน่นอนด้านราคาในการส่งออก ควบคู่กับการรักษาระดับราคาข้าวเปลือกภายในประเทศไม่ให้เกิดผลกระทบ

ภายใต้กรอบการเจรจาดังกล่าว อินโดนีเซียเสนอที่จะส่งออก ข้าวเมล็ดยาวคุณภาพพรีเมียม (Premium Long-Grain Rice) จำนวน 200,000 ตัน ไปยังรัฐซาราวัก ประเทศมาเลเซีย และข้าวหอมคุณภาพพรีเมียม (Premium Aromatic Rice) จำนวน 10,000 ตัน ไปยังสิงคโปร์

รัฐบาลอินโดนีเซียระบุว่า การดำเนินการครั้งนี้เป็นผลจากการที่ประเทศมีปริมาณผลผลิตและสต็อกข้าวส่วนเกินเพิ่มขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อระบายสต็อก ลดภาระค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บสินค้า และสร้างช่องทางการส่งออกที่มีความมั่นคงในตลาดภูมิภาคผ่านความร่วมมือระหว่างรัฐบาล

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ (สคต.) ณ กรุงจาการ์ตา รายงานว่า ความผิดปกติของสภาพภูมิอากาศในรูปแบบของเอลนีโญที่มีความรุนแรงกำลังเกิดขึ้น หากไม่มีการเตรียมการรับมือภัยแล้งจากเอลนีโญ อาจลดทอนผลผลิตข้าวและสร้างความสูญเสียที่ซ้ำเติมเกษตรกร สำนักอุตุนิยมวิทยาแห่งออสเตรเลียระบุเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2569 ว่า กำลังเกิดปรากฏการณ์เอลนีโญ โดยมีตัวชี้วัดคือดัชนี Niño 3.4 สัมพัทธ์ที่แสดงค่า 1.24 องศาเซลเซียส ซึ่งข้อสรุปของการเกิดเอลนีโญคือ เมื่อดัชนีดังกล่าวอยู่เหนือ 0.8 องศาเซลเซียส รายงานฉบับเดียวกันยังคาดการณ์ว่า เอลนีโญที่กำลังเกิดขึ้นอยู่จะมีความรุนแรงในระดับแรงถึงแรงมาก

สอดคล้องกับรายงานดังกล่าว สำนักงานอุตุนิยมวิทยา ภูมิอากาศวิทยา และธรณีฟิสิกส์แห่งอินโดนีเซีย (BMKG) ประเมินว่า ระยะเวลาของฤดูแล้งโดยทั่วไปจะยาวนานกว่าปกติในพื้นที่ 48.7% ของแผ่นดินอินโดนีเซีย โดยคาดว่าช่วงสูงสุดของฤดูแล้งในพื้นที่ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในเดือนสิงหาคม 2569 การคาดการณ์นี้เผยแพร่เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2569

เอลนีโญทำให้เกิดภัยแล้งในอินโดนีเซีย เนื่องจากปริมาณน้ำฝนลดลง ปรากฏการณ์นี้ส่งผลกระทบต่อผลผลิตข้าวซึ่งโดยทั่วไปต้องการน้ำมาก

เมื่อปลายปี 2566 ทีมข่าวข้อมูลของหนังสือพิมพ์ Kompas ได้คาดการณ์ผลกระทบของความผิดปกติของสภาพภูมิอากาศต่อผลผลิตข้าวในอินโดนีเซีย โดยความผิดปกติของสภาพภูมิอากาศที่นำมาวิเคราะห์ ได้แก่ เอลนีโญ ลานีญา ปรากฏการณ์ดัชนีสมุทรศาสตร์มหาสมุทรอินเดีย (Indian Ocean Dipole หรือ IOD) แบบบวก และ IOD แบบลบ

ข้อมูลที่ใช้ประกอบด้วยผลผลิตข้าวปี 2536-2566 จากสำนักงานสถิติแห่งชาติอินโดนีเซีย (BPS) รวมถึงการระบุปีที่เกิดความผิดปกติของสภาพภูมิอากาศจากองค์การบริหารมหาสมุทรและชั้นบรรยากาศแห่งชาติ (NOAA) และสำนักอุตุนิยมวิทยาแห่งออสเตรเลีย แบบจำลองผลกระทบของความผิดปกติของสภาพภูมิอากาศต่อผลผลิตข้าวนี้ถูกคาดการณ์ไปจนถึงปี 2588

ผลการวิเคราะห์ของ Kompas แสดงให้เห็นว่า ในทางประวัติศาสตร์ เอลนีโญสามารถลดทอนผลผลิตข้าวได้ถึง 9.4% ต่อปี ในปี 2569 หากเกิดความผิดปกติของสภาพภูมิอากาศ ผลผลิตข้าวในหนึ่งปีคาดว่าจะอยู่ที่ประมาณ 29.1 ล้าน - 31.3 ล้านตัน และหากเกิดเอลนีโญ คาดการณ์ว่าจะอยู่ที่ประมาณ 30.1 ล้านตัน ซึ่งตัวเลข 30.1 ล้านตันนั้น เทียบเท่ากับข้าว 2.29 จานต่อคนต่อวัน หากคนเราทานอาหารสามมื้อต่อวัน ปริมาณข้าวในสองมื้อแรกอาจจะเต็มจานหรือเทียบเท่า 125 กรัมต่อจาน ในขณะที่มือที่สามจะได้เพียง 29% เท่านั้น ปริมาณข้าวต่อจานดังกล่าวต่ำกว่าปี 2566 ซึ่งอยู่ที่ 2.43 จาน

ในขณะเดียวกัน BPS บันทึกว่าผลผลิตข้าวตลอดเดือนมกราคม-เมษายน 2569 สูงถึง 14.02 ล้านตัน หรือเพิ่มขึ้น 0.12% เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนหน้า ศักยภาพการผลิตในช่วงเดือนพฤษภาคม-สิงหาคม 2569 คาดว่าจะอยู่ที่ 11.25 ล้านตัน ซึ่งต่ำกว่าเดิม 3,438 ตัน ตัวเลขของ BPS นี้อ้างอิงจากวิธีการสุ่มตัวอย่างพื้นที่ (Area Sampling Frame) ที่สังเกตการณ์ในเดือนพฤษภาคม 2569

งานวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของเอลนีโญ

มีการประเมินว่าในฤดูเพาะปลูกที่สอง ผลผลิตข้าวจะลดลงประมาณ 2.6% เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พื้นที่ทางตะวันออกของอินโดนีเซียกำลังได้รับผลกระทบจากเอลนีโญแล้ว โดยบางพื้นที่ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำอย่างรุนแรงจนถึงขั้นเกิดการระบาดของฝูงหนู ซึ่งนำไปสู่ความล้มเหลวในการเก็บเกี่ยว

งานวิจัยหลายชิ้นได้หยิบยกประเด็นผลกระทบของเอลนีโญที่มีต่อผลผลิตข้าวเปลือกและข้าวสารในประเทศมาหารู้กัน ตัวอย่างเช่น งานวิจัยหัวข้อ “Using El Niño/Southern Oscillation Climate Data to Predict Rice Production in Indonesia” โดย Rosamond L. Naylor, Walter P. Falcon, Daniel Rochberg และ Nikolas Wada จากมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกา

งานวิจัยชิ้นดังกล่าวซึ่งตีพิมพ์ในปี 2001 ได้ใช้ข้อมูลดัชนี Niño 3.4 ที่เกี่ยวข้องกับอุณหภูมิพื้นผิวน้ำทะเล ปริมาณน้ำฝน และผลผลิตข้าวตลอดช่วง 30 ปีที่ผ่านมา ผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่า ผลผลิตข้าวในเกาะชวามีความสัมพันธ์อย่างเหนียวแน่นกับความผิดปกติของสภาพภูมิอากาศแบบ ENSO (El Niño-Southern Oscillation)

ต่อมาในอีก 18 ปีให้หลัง งานวิจัยจากมหาวิทยาลัย IPB (IPB University) ได้ระบุว่า เอลนีโญส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่ออัตราเงินเฟ้อในจังหวัดทางตอนใต้ของอินโดนีเซีย โดยงานวิจัยนี้มีชื่อหัวข้อว่า “The Impact of El Niño on Inflation in Regional Indonesia: Spatial Panel Approach” ซึ่งเขียนโดย Fahmi Salam Ahmad, Hermanto Siregar และ Syamsul Hidayat Pasaribu

ผลกระทบในพื้นที่และการเก็บเกี่ยวที่ล้มเหลว

แม้ว่าจะมีการเพิ่มขึ้นของผลผลิตในฤดูเพาะปลูกแรก แต่ Kusnan หัวหน้าแผนกเกษตรนิเวศวิทยาและเมล็ดพันธุ์แห่งชาติของสหภาพเกษตรกรอินโดนีเซีย (SPI) กลับประเมินว่า ผลผลิตในฤดูเพาะปลูกที่สองจะลดลงราว 2.6% เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ซึ่งเขากล่าวเมื่อวันพฤหัสบดีที่ 9 กรกฎาคม 2569 ว่าในพื้นที่จริง อินโดนีเซีย ตะวันออกได้รับผลกระทบจากเอลนีโญแล้ว บางแห่งขาดแคลนน้ำและถูกหนูทำลายผลผลิตจนน่าลุ่ม

ตามความเห็นของ Kusnan การที่บอกว่าสำรองข้าวปลอดภัยนั้นอาจเป็นเพียงคำกล่าวอ้าง ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากราคาข้าวที่เพิ่มสูงขึ้นซึ่งเป็นสัญญาณว่าอุปทานลดลง

ระบบตรวจสอบตลาดสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นของกระทรวงพาณิชย์บันทึกว่า ราคาข้าวสารเกรดปานกลาง (Medium) และเกรดพรีเมียม (Premium) ณ วันพฤหัสบดี อยู่ที่ 13,832 รูเปียห์ต่อกิโลกรัม (กก.) และ 15,512 รูเปียห์ต่อกก. ตามลำดับ ราคาเพิ่มสูงขึ้น 0.79% และ 0.88% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับต้นเดือนพฤษภาคม 2569

Kusnan กล่าวเสริมว่า สมาชิก SPI ได้รับคำแนะนำไม่ให้ปลูกข้าวในนาข้าวอาศัยน้ำฝน ส่วนการปลูกข้าวในนาชลประทานระบบเทคนิคยังคงมีความเป็นไปได้ เพื่อให้ยังมีรายได้ เกษตรกรยังได้รับคำแนะนำให้ปลูกพืชอาหารที่ทนแล้ง เช่น ข้าวโพด หรือถั่วเขียว

มาตรการรองรับและมุมมองจากผู้เชี่ยวชาญ

เพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงเรื่องอุปทานที่ลดลงและราคาข้าวที่สูงขึ้น Esther Sri Astuti ผู้อำนวยการบริหารของสถาบันพัฒนาเศรษฐกิจและการเงิน (Indef) ประเมินว่า รัฐบาลจำเป็นต้องจัดให้มีการแทรกแซงตลาดด้วยข้าวที่มีคุณภาพตามข้อกำหนด การกระจายสินค้าข้าวต้องไม่ติดขัด ในส่วนของต้นน้ำของการผลิต จะต้องเร่งส่งเสริมการปลูกข้าวสายพันธุ์ทนแล้ง เช่น ข้าวไร่ (padi gogo)

ในอีกด้านหนึ่ง Bayu Dwi Apri Nugroho ศาสตราจารย์ด้านอุตุนิยมวิทยาการเกษตร จากมหาวิทยาลัย Gadjah Mada ประเมินว่า ข้อมูลสำรองข้าวจนถึงสิ้นปี 2569 ยังคงปลอดภัย เขากล่าวเมื่อวันจันทร์ที่ 6 กรกฎาคม 2569 ว่า อย่างไรก็ตาม ความพยายามในการปรับตัวและการบรรเทาผลกระทบยังคงต้องได้รับความสนใจ เพื่อให้สามารถรักษาการสำรองข้าวไว้ได้จนถึงหลังจากสิ้นสุดปรากฏการณ์เอลนีโญ

เขากล่าวต่อว่า เอลนีโญที่ลากยาวจะลดผลิตภาพทางการเกษตร ภัยแล้งที่เกิดขึ้นส่งผลให้ปริมาณน้ำที่มีอยู่ต่ำ ผลกระทบคือ ภาคการเกษตรที่ต้องการน้ำมาก เช่น ข้าว จะไม่สามารถเติบโตได้ดี ส่งผลให้เพาะปลูกล้มเหลวหรือแม้กระทั่งนาล้มเก็บเกี่ยวไม่ได้

Bayu เตือนว่า หากการสำรองอาหารลดลงหรือไม่มีเลย ในทางเศรษฐกิจจะทำให้ราคาอาหารสูงขึ้น การเพิ่มขึ้นของราคาดังกล่าวจะกลายเป็นภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนในอนาคต

การสำรองข้าวของรัฐบาล

อ้างอิงจากแถลงการณ์ข่าวของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีอินโดนีเซีย ในช่วงกลางเดือนมิถุนายน 2569 ประธานาธิบดี ปราโบโว ซูเบียนโต ได้เรียกพบรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร Andi Amran Sulaiman ภายหลังการประชุมดังกล่าว Amran แถลงว่า ข้าวสำรองของประเทศไทยมีจำนวนถึง 5.2 ล้านตัน ซึ่งเขาประเมินว่าจำนวนนี้เพียงพอต่อความต้องการภายในประเทศในอีกไม่กี่เดือนข้างหน้า

เขากล่าวเสริมว่า สำรองข้าวในครัวเรือน โรงแรม และร้านอาหาร มีอยู่ประมาณ 12.5 ล้านตัน ปริมาณสำรองทั้งหมดนี้สามารถตอบสนองความต้องการได้อีก 10 เดือนข้างหน้า ไปจนถึงเดือนเมษายน 2570

Amran กล่าวว่า รัฐบาลได้เตรียมโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรหลายประการเพื่อเป็นรูปแบบหนึ่งในการบรรเทาผลกระทบเพื่อเผชิญความเสี่ยงจากเอลนีโญ ตัวอย่างเช่น การสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก (embung), ชลประทานระบบสูบน้ำ, บ่อน้ำลึก, โปรแกรมการสูบน้ำ, การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการบุกเบิกพื้นที่นาข้าวใหม่

ค่าใช้จ่ายด้านอาหารและความเสี่ยงของกลุ่มผู้มีรายได้น้อย

ในชุดข่าวข้อมูลเดียวกันนี้ Kompas ยังได้คาดการณ์ค่าใช้จ่ายของประชาชนผู้มีรายได้น้อยในการซื้อข้าว โดยข้อมูลที่ใช้้นั้นมาจากรายงานสถิติอย่างเป็นทางการของ BPS ที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยง

ในปี 2565 เงินที่ประชาชนผู้มีรายได้น้อยใช้จ่ายไปกับข้าวในเขตเมืองและเขตชนบทอยู่ที่ 104,835 รูเปียห์ และ 117,823 รูเปียห์ ต่อคนต่อเดือน ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ของ Kompas ชี้ว่า หากเกิดความผิดปกติของสภาพภูมิอากาศในปี 2569 ค่าใช้จ่ายด้านข้าวในเขตชนบทและเขตเมืองจะเพิ่มขึ้นเป็น 133,450–143,076 รูเปียห์ และ 119,698–139,212 รูเปียห์ ต่อคนต่อเดือน ตามลำดับ

หากเกิดเอลนีโญ ค่าใช้จ่ายของประชาชนผู้มีรายได้น้อยในเขตชนบทเพื่อซื้อข้าวในปี 2569 จะอยู่ที่ประมาณ 137,284 รูเปียห์ต่อคนต่อเดือน ส่วนในเขตเมืองจะอยู่ที่ 122,093 รูเปียห์ต่อคนต่อเดือน

ที่น่าตกใจคือ กลุ่มคนที่มีความเปราะบางต่อการเพิ่มขึ้นของราคาข้าวนี้กลับเป็นผู้ที่ทำงานในภาคการเกษตร ป่าไม้ และการทำสวน จากการวิเคราะห์ข้อมูลดิบจากการสำรวจแรงงานแห่งชาติ (Sakernas) ของ Kompas ซึ่งเผยแพร่ในเดือนกุมภาพันธ์ 2568 พบว่าแรงงานส่วนใหญ่ในภาคส่วนดังกล่าวมีรายได้ตั้งแต่ 600,000 รูเปียห์ลงไป ทั้งที่ในปี 2567 BPS จัดกลุ่มผู้ที่มีค่าใช้จ่ายสูงสุด 580,000 รูเปียห์ต่อเดือนเป็นผู้ยากจน นั้นหมายความว่า ด้วยรายได้ 600,000 รูเปียห์ต่อคนต่อเดือน แรงงานในภาคการเกษตร การทำสวน และการประมง จึงมีความเสี่ยงสูงที่จะกลายเป็นผู้ยากจน

จากความเห็นของ Esther ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ของประชาชนผู้มีรายได้น้อยถูกใช้ไปกับอาหารประจำวัน ดังนั้น พวกเขาจึงมีความอ่อนไหวเป็นพิเศษต่อการขึ้นราคาของข้าว

แนวโน้มเส้นความยากจนและปัญหาเชิงโครงสร้าง

Kusnan ระบุว่า เกษตรกรที่เผชิญกับภาวะน้ำแล้งจากเอลนีโญจะประสบภาวะขาดทุน เนื่องจากได้ลงทุนเป็นค่าใช้จ่ายในการปลูกข้าวไปแล้ว เขากล่าวว่า รัฐบาลมีประกันภัยพิบัติสำหรับเกษตรกรอยู่แล้ว แต่โชคร้ายที่เกษตรกรยังคงประสบความยากลำบากในการยื่นเคลมความเสียหายน้ำแล้งเพื่อรับผลประโยชน์จากประกันภัยดังกล่าว

ในขณะเดียวกัน เขายังตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับลูกจ้างแรงงานภาคเกษตร (buruh tani) ที่ต้องซื้อข้าวในราคาแพงเนื่องจากผ่านห่วงโซ่การกระจายสินค้ามาแล้ว โดยเกษตรกรที่สามารถเก็บกักต้นข้าวจากการเก็บเกี่ยวได้มักจะเป็นเจ้าของที่ดินเองเท่านั้น

แม้ว่าหมู่บ้านในชนบทจะเป็นแหล่งผลิตข้าว แต่ค่าใช้จ่ายรายเดือนของชาวชนบทในการซื้อข้าวกลับสูงกว่าคนในเมือง Bayu แสดงความเห็นที่ปรากฏการณ์นี้เกิดขึ้นเนื่องจากกระบวนการหลังการเก็บเกี่ยว เช่น การแปรรูปและการบรรจุหีบห่อมักจะทำในเมือง

เขาอธิบายรายละเอียดว่า ข้าวจะถูกส่งกลับมายังหมู่บ้านในรูปแบบบรรจุภัณฑ์สำเร็จรูป ทำให้ราคาสูงขึ้น ดังนั้น เขาจึงแนะนำว่าต้องเร่งผลักดันการสร้างโครงสร้างพื้นฐานหลังการเก็บเกี่ยวในเขตชนบทอย่างจริงจัง ที่มา Oryza.com และสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ (สคต.) ณ กรุงจาการ์ตา (อินโดนีเซีย)

ญี่ปุ่น

สำนักข่าว Jiji Press รายงานว่า ราคาข้าวฤดูใหม่ของญี่ปุ่นมีแนวโน้มปรับตัวลดลงในปีนี้ หลังจากปรับเพิ่มขึ้นต่อเนื่องเป็นเวลา 2 ปี

ในเดือนกรกฎาคม 2569 สหพันธ์สหกรณ์การเกษตรจังหวัดคาโกชิมะ (Kagoshima Prefectural Economic Federation of Agricultural Cooperatives) ได้แจ้งราคาที่แนะนำในการรับซื้อข้าวนาปีฤดูต้น (Early-season Rice) ให้แก่สหกรณ์การเกษตรในพื้นที่ โดยกำหนดราคารับซื้อต่ำกว่าปีก่อนประมาณร้อยละ 20 ส่งผลให้เงินล่วงหน้าสำหรับเกษตรกรให้แก่เกษตรกรก่อนการส่งมอบผลผลิตมีแนวโน้มลดลงตามไปด้วย

ขณะเดียวกัน เงินล่วงหน้าสำหรับข้าวพันธุ์ โคชิฮิการิ (Koshihikari) ซึ่งเป็นข้าวฤดูต้นที่ผลิตในจังหวัดมียาซากิ (Miyazaki) และส่วนใหญ่ส่งจำหน่ายไปยังเกาะฮนชู (Honshu) ถูกกำหนดไว้ที่ 18,000 เยนต่อข้าวกล้อง 60 กิโลกรัม ลดลงร้อยละ 45 จากระดับ 32,600 เยน ในปี 2568

การปรับลดราคาข้าวที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในปี 2569 มีสาเหตุสำคัญจากปริมาณสต็อกข้าวของภาคเอกชนที่อยู่ในระดับสูงกว่าปกติ ส่งผลให้แรงกดดันด้านอุปทานเพิ่มขึ้น

ด้านราคาข้าวในตลาดค้าปลีก ก่อนหน้านี้ราคาข้าวเฉลี่ยตามซูเปอร์มาร์เก็ตของญี่ปุ่นอยู่ในระดับ มากกว่า 4,000 เยนต่อ 5 กิโลกรัม ก่อนจะเริ่มปรับตัวลดลงตั้งแต่เดือนมกราคม โดยในสัปดาห์แรกของเดือนกรกฎาคม ราคาข้าวเฉลี่ยลดลงต่ำกว่า 3,500 เยนต่อ 5 กิโลกรัม เป็นครั้งแรกในรอบประมาณ 1 ปีครึ่ง

ที่มา Oryza.com

อินเดีย

ราคาส่งออกข้าวของอินเดียปรับตัวเพิ่มขึ้นต่อเนื่องเป็นสัปดาห์ที่ 3 โดยได้รับแรงสนับสนุนจากการตัดสินใจของรัฐบาลในการปรับเพิ่ม ราคาสำรอง (Reserve Price) สำหรับการจำหน่ายข้าวผ่านโครงการ การจำหน่ายสินค้าเกษตรในตลาดเปิด (Open Market Sale Scheme: OMSS) รวมถึงความกังวลเกี่ยวกับปริมาณฝนมรสุมที่ต่ำกว่าปกติ ซึ่งส่งผลให้การเพาะปลูกข้าวล่าช้า

ราคาข้าว 5% (5% broken parboiled rice) ของอินเดียอยู่ที่ระดับ 352-357 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน เพิ่มขึ้นจาก 348-352 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน ในสัปดาห์ก่อนหน้านี้ ขณะที่ราคาข้าวขาว 5% (5% broken white rice) อยู่ที่ประมาณ 353-357 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน เพิ่มขึ้นจาก 350-357 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน

ผู้ค้าข้าวระบุว่า ตลาดคาดการณ์ว่ารัฐบาลอาจกำหนดราคาราคาสำรองของข้าวในโครงการ OMSS ให้อยู่ในระดับต่ำกว่าเดิม แต่การกำหนดราคาที่สูงกว่าที่ตลาดคาดการณ์ไว้ ส่งผลให้ราคาข้าวภายในประเทศปรับตัวสูงขึ้น และเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ราคาส่งออกข้าวปรับเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

ขณะเดียวกัน การเพาะปลูกข้าวของอินเดียยังคงดำเนินไปช้ากว่าปีก่อน โดย ณ วันที่ 10 กรกฎาคม 2569 เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกข้าวประมาณ 11.5 ล้านเฮกตาร์ เทียบกับ 12.6 ล้านเฮกตาร์ ในช่วงเดียวกันของปีก่อน ซึ่งเพิ่มความกังวลเกี่ยวกับปริมาณอุปทานข้าวในอนาคต

ทั้งนี้ ราคาข้าวอินเดียที่ปรับตัวสูงขึ้นในช่วงที่ผ่านมาได้รับแรงหนุนจากทั้งปัจจัยด้านนโยบายภายในประเทศและความไม่แน่นอนด้านผลผลิต โดยตลาดยังคงติดตามสถานการณ์ฝนมรสุมอย่างใกล้ชิด เนื่องจากปริมาณฝนในช่วงที่เหลือของฤดูเพาะปลูกจะเป็นปัจจัยสำคัญต่อแนวโน้มผลผลิตข้าวของอินเดียในฤดูกาลผลิต 2569/70 (2026/27)

รายงานของสำนักข่าว BigMint ระบุว่า ราคาส่งออกข้าวหนึ่งที่ไม่ใช่บาสมาทิพันธุ์ IR-64 ชนิด 5% (Non-Basmati IR-64 Parboiled Rice 5% Broken) ของอินเดีย ในเงื่อนไข FOB ท่าเรือกากินาดา (Kakinada) อยู่ที่ 360 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน ณ วันที่ 15 กรกฎาคม 2569 เพิ่มขึ้น 17 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน หรือเกือบ 5% จากระดับ 343 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน ในสัปดาห์ก่อน

การปรับตัวเพิ่มขึ้นของราคามีปัจจัยสนับสนุนจาก ความต้องการซื้อที่แข็งแกร่งจากตลาดแอฟริกา ราคาข้าวภายในประเทศอินเดียที่ปรับสูงขึ้น และค่าระวางตู้คอนเทนเนอร์ที่ยังอยู่ในระดับสูงบนเส้นทางขนส่งหลัก

ในระยะสั้น ตลาดค่าระวางขนส่งข้าวยังมีแนวโน้มได้รับผลกระทบจาก ความแออัดของท่าเรือในแอฟริกา ตะวันออก ปัญหาด้านโลจิสติกส์จากสภาพอากาศในแอฟริกาตะวันตก และการเปลี่ยนแปลงนโยบายการนำเข้าของ บางประเทศ

BigMint รายงานว่า ตลาดค่าระวางการส่งออกข้าวของอินเดียในสัปดาห์สิ้นสุดวันที่ 15 กรกฎาคม 2569 มีทิศทางที่แตกต่างกัน โดย ค่าระวางตู้คอนเทนเนอร์ไปยังแอฟริกาตะวันออกยังคงอยู่ในระดับสูง เนื่องจากปัญหา ความแออัดของท่าเรือและข้อจำกัดในการดำเนินงาน ขณะที่ตลาดเรือเทกอง (Bulk Vessel) ที่ส่งออกไปยังแอฟริกา ตะวันตกมีความผันผวนตามปัจจัยเฉพาะของแต่ละปลายทาง

แม้ว่าปริมาณการส่งออกข้าวไปยังแอฟริกาจะยังทรงตัว แต่ตลาดค่าระวางยังคงได้รับแรงกดดันจาก ความ ตึงเครียดด้านโลจิสติกส์ การเปลี่ยนแปลงนโยบายการค้า และข้อจำกัดด้านกำลังการขนส่ง

ขณะที่สถานการณ์ฝนตามฤดูกาลส่งผลกระทบต่อ การขนส่งภายในประเทศในหลายพื้นที่ของแอฟริกา ตะวันตก โดยเฉพาะที่โกนากรี (Conakry) ประเทศกินี (Guinea) ซึ่งการตรวจปล่อยสินค้าล่าช้า ประกอบกับสภาพ ถนนที่เสื่อมโทรม ส่งผลให้ประสิทธิภาพของห่วงโซ่อุปทานลดลง

ขณะเดียวกัน ความแออัดของท่าเรือหลักในแอฟริกา รวมถึงการเปลี่ยนแปลงนโยบาย เช่น เบนิน (Benin) ที่จำกัดสิทธิการนำเข้าข้าวให้แก่บริษัทที่ได้รับใบอนุญาตจากรัฐบาลเพียง 6 บริษัท ยังคงส่งผลต่อความเชื่อมั่นของ ตลาด โดยผู้ส่งออกกำลังติดตามสถานการณ์การจัดเรือและตารางเดินเรืออย่างใกล้ชิด

อย่างไรก็ตาม การค้ากับตลาดแอฟริกาตะวันตกยังคงดำเนินไปอย่างคึกคัก แม้จะเผชิญอุปสรรคจากสภาพ อากาศ นโยบายการนำเข้า และปัจจัยเฉพาะของแต่ละประเทศ

นายหน้าด้านการเดินเรือรายหนึ่งเปิดเผยว่า การขนส่งสินค้าไปยังโกนากรียังคงได้รับผลกระทบอย่าง รุนแรงจากฝนที่ตกต่อเนื่อง แม้ว่าท่าเรือจะยังเปิดดำเนินการ แต่สภาพถนนภายในประเทศที่ย่ำแย่ทำให้การขนส่ง ลำบาก และสายการเดินเรือบางรายเริ่มหลีกเลี่ยงเส้นทางดังกล่าว

ในส่วนของเบนิน ตลาดยังคงติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด หลังรัฐบาลจำกัดสิทธิการนำเข้าข้าวไว้ เฉพาะบริษัทที่ได้รับใบอนุญาตจากรัฐบาลเพียง 6 ราย อย่างไรก็ตาม ความต้องการขนส่งสินค้าไปยังตลาดอื่นๆ ใน แอฟริกาตะวันตกยังคงทรงตัว ส่งผลให้การค้าภายในภูมิภาคยังไม่ได้รับผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญ

สำหรับแอฟริกาตะวันออก ค่าระวางตู้คอนเทนเนอร์ยังคงปรับตัวสูงขึ้นต่อเนื่องในสัปดาห์ที่ผ่านมา จาก ปัญหาความแออัดของท่าเรือและระยะเวลาการจอดเทียบท่าของเรือที่ยาวนานขึ้น

ท่าเรือมอมบาสา (Mombasa) ประเทศเคนยา (Kenya) ยังคงประสบปัญหาความล่าช้าในการขนถ่าย สินค้า ส่งผลให้สายการเดินเรือยังคงรักษาระดับค่าระวางในระดับสูง แม้ว่าปริมาณเรือที่เข้าเทียบท่าจะยังอยู่ใน ระดับปกติ

บริษัทจัดหาเรือ (Chartering Company) รายหนึ่งระบุว่า ระยะเวลาเรือเทียบท่าที่มอมบาซาที่ยาวนานขึ้น ทำให้ระยะเวลาหมุนเวียนของเรือเพิ่มขึ้น และเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ค่าระวางตู้คอนเทนเนอร์ในเส้นทางนี้ยังอยู่ในระดับสูง ขณะเดียวกัน ค่าขนส่งไปยัง ท่ามาตา (Toamasina) ประเทศมาดากัสการ์ (Madagascar) และ เบอร์เบรา (Berbera) โซมาลีแลนด์ (Somaliland) ยังคงได้รับแรงหนุนจากข้อจำกัดด้านกำลังการขนส่งและปริมาณสินค้าส่งออก

บริษัทค้าข้าวแห่งหนึ่งให้ความเห็นว่า ขณะนี้ตลาดตู้คอนเทนเนอร์ค่อนข้างซบเซา แม้ว่าราคาข้าวภายในประเทศจะปรับตัวสูงขึ้น แต่ความไม่แน่นอนของตลาดนำเข้าทำให้ผู้ซื้อยังลังเลที่จะจองระวาง แม้ว่าค่าระวางตู้สินค้าจะยังอยู่ในระดับสูงก็ตาม

ทั้งนี้ ผู้ประกอบการยังคงติดตามสถานการณ์ด้านโลจิสติกส์ นโยบายการนำเข้า และตารางเดินเรืออย่างใกล้ชิด เนื่องจากปัจจัยเหล่านี้จะมีผลต่อทิศทางการค้าข้าวในระยะต่อไป

หนังสือพิมพ์ ดิ อีโคโนมิค ไทมส์ (The Economic Times) รายงานว่า ราคาข้าวสารขายปลีกของอินเดียยังคงปรับตัวเพิ่มขึ้นในเดือนมิถุนายน เนื่องจากฝนมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่มอลาชาและมีการกระจายตัวไม่สม่ำเสมอส่งผลให้การเพาะปลูกข้าวนาปี (Kharif Paddy) ดำเนินไปอย่างล่าช้า เพิ่มความกังวลเกี่ยวกับภาวะเงินเฟ้อด้านอาหารและขนาดผลผลิตข้าวในฤดูการผลิตปี 2569/70 (2026/27)

อัตราเงินเฟ้อของข้าวเร่งตัวขึ้นเป็น 5.5% ในเดือนมิถุนายน จาก 4.8% ในเดือนพฤษภาคม สะท้อนถึงภาวะตลาดที่มีอุปทานตึงตัวมากขึ้น

ผู้ประกอบการในตลาดระบุว่า พื้นที่เพาะปลูกข้าวที่มีน้อยกว่าที่คาดการณ์ไว้ ประกอบกับผู้ค้าบางส่วนชะลอการจำหน่ายสต็อกข้าวเพื่อรอการปรับตัวสูงขึ้นของราคา ส่งผลให้ปริมาณข้าวที่เข้าสู่ตลาดลดลง และเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ราคาข้าวปรับตัวสูงขึ้น

นอกจากนี้ ความล่าช้าของฝนมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ยังส่งผลกระทบต่อ การเพาะปลูกในหลายรัฐผู้ผลิตข้าวสำคัญ ทำให้เกิดความไม่แน่นอนต่อแนวโน้มผลผลิตในฤดูการผลิตปีนี้ หากปริมาณฝนไม่ปรับตัวดีขึ้นในช่วงไม่กี่สัปดาห์ข้างหน้า

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าราคาข้าวจะปรับตัวสูงขึ้นในระยะที่ผ่านมา แต่คาดว่าปริมาณสต็อกข้าวของรัฐบาลอินเดียที่อยู่ในระดับสูงจะช่วยรองรับอุปทานภายในประเทศ และจำกัดความเสี่ยงที่จะเกิดภาวะขาดแคลนข้าวอย่างรุนแรง

ทั้งนี้ ผู้ประกอบการในตลาดจะยังคงติดตามสถานการณ์ฝนมรสุมอย่างใกล้ชิดตลอดช่วงที่เหลือของเดือนกรกฎาคม เนื่องจากหากปริมาณฝนปรับตัวดีขึ้น จะช่วยเร่งการเพาะปลูกข้าวนาปี และอาจช่วยบรรเทาแรงกดดันต่อการปรับตัวสูงขึ้นของราคาข้าวในระยะต่อไป

ขณะที่สำนักข่าว Bloomberg รายงานว่า แนวโน้มเงินเฟ้อของอินเดียมีความไม่แน่นอนเพิ่มขึ้นจากการกลับมาของความตึงเครียดในบริเวณช่องแคบฮอร์มุซ (Strait of Hormuz) และการทวีกำลังของปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อตลาดข้าวและภาคเกษตรของประเทศ

รายงานระบุว่า ปริมาณฝนจากฤดูมรสุมของอินเดียในปัจจุบันต่ำกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 18 ขณะที่ข้อมูล ณ วันที่ 3 กรกฎาคม 2569 พบว่า การเพาะปลูกพืชฤดูฝน (Kharif Crops) ลดลงร้อยละ 20.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ส่งผลให้เกิดความกังวลว่าผลผลิตทางการเกษตรอาจลดลง หากปริมาณฝนไม่ฟื้นตัวในช่วงที่เหลือของฤดูมรสุม

สำหรับข้าว ซึ่งเป็นพืชฤดูฝนที่มีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุดของอินเดีย มีความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบ หากการเพาะปลูกล่าช้ายังคงดำเนินต่อไป

นักเศรษฐศาสตร์คาดว่า อัตราเงินเฟ้อด้านอาหารของอินเดียมีแนวโน้มเร่งตัวในช่วงปลายปี โดยเฉพาะในไตรมาสที่ 4 (เดือนตุลาคม-ธันวาคม) หากผลผลิตทางการเกษตรลดลงจากภาวะฝนทิ้งช่วง

อย่างไรก็ตาม นักวิเคราะห์ส่วนใหญ่เห็นว่า รัฐบาลอินเดียยังมีสต็อกอาหารสำรองในระดับสูง และมีแนวโน้มจะนำสต็อกดังกล่าวออกสู่ตลาดเพื่อรักษาเสถียรภาพด้านอุปทานและควบคุมราคาสินค้าอาหาร หากผลผลิตลดลงจากผลกระทบของเอลนีโญ

แม้ว่ารายงานดังกล่าวจะไม่ได้ระบุการคาดการณ์ตัวเลขผลผลิตหรือราคาข้าวโดยตรง แต่ได้ชี้ให้เห็นว่าการขาดแคลนฝนจากเอลนีโญเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญต่อผลผลิตข้าวและอัตราเงินเฟ้อด้านอาหารของอินเดีย ขณะที่สต็อกข้าวของรัฐบาลจะมีบทบาทสำคัญในการลดผลกระทบต่ออุปทานภายในประเทศ

สำนักข่าว The Hindu Business Line รายงานว่า รัฐบาลอินเดียมีมติจัดสรรข้าวหัก 100% จำนวน 5.5 ล้านตัน จากสต็อกขององค์การอาหารแห่งชาติ (Food Corporation of India: FCI) เพื่อจำหน่ายผ่านระบบการประมูลอิเล็กทรอนิกส์ (e-auction) ให้แก่โรงกลั่นเอทานอลที่ใช้วัตถุดิบจากธัญพืช ภายใต้ปีการจัดหาเอทานอล (Ethanol Supply Year: ESY) 2025/26

การจัดสรรครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้โรงงานผลิตเอทานอลมีวัตถุดิบอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ขณะเดียวกันก็เป็นการระบายสต็อกข้าวส่วนเกินของรัฐบาลที่มีอยู่ในปริมาณมาก

การจำหน่ายจะดำเนินการผ่านการประมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นประจำ เพื่อเปิดโอกาสให้โรงกลั่นที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์สามารถจัดซื้อข้าวหักได้อย่างโปร่งใสและเป็นธรรม โดยรัฐบาลอินเดียเชื่อว่ามาตรการดังกล่าวจะช่วยสนับสนุนการผลิตเอทานอลโดยไม่กระทบต่อความมั่นคงทางอาหาร เนื่องจากข้าวที่นำมาจำหน่ายเป็น ข้าวหัก 100% ซึ่งมีการบริโภคเป็นอาหารในปริมาณจำกัด และเป็นส่วนหนึ่งของสต็อกส่วนเกินของ FCI

เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา Oryza รายงานว่า รัฐบาลอินเดียได้จัดสรรข้าวหัก 100% จากสต็อกของ FCI เพิ่มเติมอีก 2 ล้านตัน เพื่อใช้ผลิตเอทานอลภายใต้โครงการผสมน้ำมันเชื้อเพลิง E20 ส่งผลให้ปริมาณข้าวที่จัดสรรเพื่อการผลิตเอทานอลรวมเพิ่มขึ้นเป็น 7.2 ล้านตัน จากเดิม 5.2 ล้านตัน

เว็บไซต์เอเชียนิวส์ (Asia News) รายงานว่า ข้อกล่าวหาเกี่ยวกับการเบี่ยงเบนข้าวของรัฐบาลที่จัดสรรไว้สำหรับการผลิตเอทานอลในรัฐมัธยประเทศ (Madhya Pradesh) ได้จุดกระแสการถกเถียงเกี่ยวกับการนำธัญพืชมาใช้เป็นเชื้อเพลิงชีวภาพ (Biofuel) ในอินเดียขึ้นอีกครั้ง ท่ามกลางความกังวลว่าประเทศยังมีประชาชนจำนวนมากที่ประสบปัญหาความไม่มั่นคงทางอาหาร

รายงานระบุว่า หน่วยงานสอบสวนกำลังตรวจสอบข้อกล่าวหาที่ว่า ข้าวที่ได้รับการอุดหนุนจากองค์การอาหารแห่งอินเดีย (Food Corporation of India: FCI) ซึ่งจัดส่งให้โรงงานกลั่นเอทานอล ถูกเบี่ยงเบนไปจำหน่ายให้โรงสีข้าวเอกชนและนำออกขายในตลาดทั่วไป แทนที่จะนำไปใช้ผลิตเอทานอลตามวัตถุประสงค์

เจ้าหน้าที่เชื่อว่าผู้ประกอบการบางรายอาจนำข้าวที่รัฐบาลจัดสรรไปจำหน่าย แล้วนำข้าวที่มีราคาถูกกว่ามาทดแทน เพื่อแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ

กรณีดังกล่าวเกิดขึ้นในช่วงที่รัฐบาลอินเดียขยายการนำข้าวส่วนเกินในสต็อกของ FCI มาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตเอทานอล โดยอาศัยผลผลิตข้าวที่อยู่ในระดับสูงเป็นประวัติการณ์และปริมาณสต็อกข้าวของรัฐบาลที่มีอยู่

จำนวนมาก นโยบายดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ในการเพิ่มสัดส่วนการผสมเอทานอลในน้ำมันเบนซิน เพื่อลดการพึ่งพาการนำเข้าน้ำมันดิบจากต่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ครั้งนี้ได้กระตุ้นให้เกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์จากผู้สนับสนุนด้านความมั่นคงทางอาหารอีกครั้ง โดยเห็นว่าข้าวซึ่งเป็นอาหารเพื่อการบริโภคควรได้รับการจัดสรรเพื่อแก้ไขปัญหาความหิวโหยและภาวะทุพโภชนาการ มากกว่าการนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพ

ด้าน องค์การอาหารแห่งอินเดีย (FCI) ได้ออกมาปฏิเสธรายงานที่กล่าวอ้างว่าเกิดการทุจริตมูลค่า 11,600 ล้านบาท (ประมาณ 71.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) โดยชี้แจงว่า การสอบสวนในปัจจุบันเกี่ยวข้องกับกรณีการเบี่ยงเบนข้าวประมาณ 24.25 ตัน คิวินต์ล คิดเป็นมูลค่าประมาณ 563,000 รูปี (ประมาณ 3,470 ดอลลาร์สหรัฐ) เท่านั้น ไม่ใช่ข้าวทั้งหมดที่จัดส่งให้โรงงานผลิตเอทานอลตามที่มีการกล่าวอ้าง

นอกจากนี้ FCI ยังระบุว่า ได้เพิ่มความเข้มงวดในการติดตามและกำกับดูแลการใช้ข้าวที่จัดสรรให้โรงงานผลิตเอทานอล พร้อมทั้งยืนยันว่าจะดำเนินการทางกฎหมายอย่างเด็ดขาด หากตรวจพบการเบี่ยงเบนข้าวที่ได้รับการอุดหนุนของรัฐบาลในอนาคต

กระทรวงเกษตรและสวัสดิการเกษตรกรของอินเดีย (Ministry of Agriculture and Farmers Welfare) เปิดเผยว่า การเพาะปลูกข้าวนาปี (Kharif Paddy) ของอินเดีย ณ วันที่ 10 กรกฎาคม 2569 ยังคงล่าช้ากว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยมีพื้นที่เพาะปลูกลดลง 8.64% เมื่อเทียบกับปีก่อน เนื่องจากฝนมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่มาล่าช้าและมีการกระจายตัวไม่สม่ำเสมอ

ข้อมูลระบุว่า เกษตรกรเพาะปลูกข้าวนาปีแล้วจำนวน 11.469 ล้านเฮกตาร์ ในฤดูการผลิตปัจจุบัน เทียบกับ 12.553 ล้านเฮกตาร์ ในช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา

ในภาพรวม การเพาะปลูกพืชฤดูฝน (Kharif Crops) ของอินเดีย ณ วันที่ 13 กรกฎาคม 2569 มีพื้นที่รวม 63.269 ล้านเฮกตาร์ ลดลงประมาณ 16% จาก 75.312 ล้านเฮกตาร์ ในช่วงเดียวกันของปีก่อน สะท้อนผลกระทบจากฝนมรสุมที่มาล่าช้าและมีการกระจายตัวไม่สม่ำเสมอ

ณ วันที่ 14 กรกฎาคม 2569 แม้ว่าฝนมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งเริ่มต้นตามปกติในวันที่ 1 มิถุนายนของทุกปี จะได้แผ่ปกคลุมทั่วประเทศแล้ว แต่การกระจายตัวของปริมาณฝนยังคงไม่สม่ำเสมอ โดยข้อมูลของ กรมอุตุนิยมวิทยาอินเดีย (India Meteorological Department: IMD) ระบุว่า ณ วันที่ 8 กรกฎาคม ปริมาณฝนสะสมทั่วประเทศยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระยะยาว (Long Period Average: LPA) ประมาณ 15%

ขณะเดียวกัน หนังสือพิมพ์ The Economic Times รายงานว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสวัสดิการเกษตรกรของอินเดีย เชื่อว่าช่องว่างของพื้นที่เพาะปลูกพืชฤดูฝนเมื่อเทียบกับปีก่อนจะค่อยๆ ลดลงเนื่องจากเกษตรกรในหลายพื้นที่ยังสามารถเพาะปลูกได้จนถึงวันที่ 15 สิงหาคม และแสดงความเชื่อมั่นว่าพื้นที่เพาะปลูกพืชสำคัญ ได้แก่ ข้าว (ข้าวเปลือก) พืชตระกูลถั่ว และพืชน้ำมัน จะเพิ่มขึ้น หากปริมาณฝนปรับตัวดีขึ้นในช่วงหลายสัปดาห์ข้างหน้า

รัฐมนตรีฯ กล่าวว่า แม้ว่าฝนมรสุมที่ล่าช้าในช่วงแรกจะส่งผลให้การเพาะปลูกดำเนินไปอย่างช้า แต่ปริมาณฝนที่เริ่มปรับตัวดีขึ้นในระยะหลังได้สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเพาะปลูกมากขึ้น พร้อมยืนยันว่ารัฐบาลกำลังติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด และประสานงานกับรัฐบาลของแต่ละรัฐเพื่อเร่งรัดการเพาะปลูกให้เป็นไปตามกำหนด รวมทั้งดำเนินมาตรการรองรับในพื้นที่ที่ยังประสบภาวะฝนตกต่ำกว่าปกติ

สำหรับภาคการผลิตข้าว สัญญาดังกล่าวถือเป็นปัจจัยบวก เนื่องจากยังมีระยะเวลาเพาะปลูกเหลืออีกประมาณหนึ่งเดือน ทำให้คาดว่าพื้นที่ปลูกข้าวนาปีจะสามารถฟื้นตัวได้ในช่วงที่เหลือของฤดูเพาะปลูก ซึ่งจะช่วยลดความกังวลเกี่ยวกับการลดลงของผลผลิตข้าวในฤดูการผลิตปี 2569/70 นอกจากนี้ หากการเพาะปลูกข้าว พืชตระกูลถั่ว และพืชน้ำมันกลับมาขยายตัวได้ตามคาด ก็จะช่วยรักษาเสถียรภาพของอุปทานอาหารภายในประเทศ และบรรเทาแรงกดดันด้านเงินเฟ้อในช่วงปลายปีได้เช่นกัน

สำนักข่าว The Indian Express รายงานว่า รัฐปัญจาบ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตข้าวที่สำคัญของอินเดีย มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวด้วยวิธีการหว่านเมล็ดโดยตรง (Direct Seeded Rice: DSR) ในฤดูการผลิตข้าวนาปี (Kharif) ปี 2569 จำนวน 400,433 เฮกตาร์ เพิ่มขึ้น 36% จาก 294,000 เฮกตาร์ ในปีที่ผ่านมา

การขยายตัวดังกล่าวนับเป็นพื้นที่เพาะปลูกด้วยวิธี DSR สูงที่สุดในรอบ 5 ปี โดยมีเกษตรกรจำนวน 31,478 ราย นำวิธีการเพาะปลูกที่ช่วยประหยัดน้ำนี้มาใช้เพื่อส่งเสริมการขยายพื้นที่เพาะปลูก รัฐบาลรัฐปัญจาบได้จัดสรรเงินสนับสนุน 1,500 รูปีต่อเฮกตาร์ (ประมาณ 15.6 ดอลลาร์สหรัฐต่อเฮกตาร์) คิดเป็นวงเงินสนับสนุนรวมประมาณ 61 ล้านรูปี (ประมาณ 6.34 ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

การนำระบบ DSR มาใช้ยังคงกระจุกตัวอยู่ในพื้นที่แหล่งผลิตข้าวทางตะวันตกเฉียงใต้ของรัฐ โดยเขตฟาซิลกา (Fazilka) มีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด 155,000 เฮกตาร์ รองลงมา ได้แก่ ศรีมุกตซาร์ ซาฮิบ (Sri Muktsar Sahib) จำนวน 106,000 เฮกตาร์ ส่วนพื้นที่สำคัญอื่นๆ ได้แก่ เฟโรเซปุร์ (Ferozepur) จำนวน 38,089 เฮกตาร์, บาธินดา (Bathinda) จำนวน 18,430 เฮกตาร์ และ สังกูร์ (Sangrur) จำนวน 9,417 เฮกตาร์ ซึ่งรวมกันคิดเป็นมากกว่าร้อยละ 80 ของพื้นที่ปลูกข้าวแบบ DSR ทั้งหมดของรัฐ

การปลูกข้าวแบบ Direct Seeded Rice (DSR) เป็นวิธีการเพาะปลูกที่หว่านเมล็ดข้าวลงในแปลงนาโดยตรง แทนการเพาะกล้าและย้ายต้นกล้าลงปักดำ วิธีดังกล่าวช่วยลดความต้องการแรงงาน ลดต้นทุนการผลิต และสามารถประหยัดน้ำชลประทานได้ประมาณ 15–20% อีกทั้งยังสามารถเลื่อนการให้น้ำครั้งแรกออกไปได้เกือบ 3 สัปดาห์ เมื่อเทียบกับการทำนาแบบปักดำ

เนื่องจากรัฐปัญจาบกำลังเผชิญปัญหาการลดลงของระดับน้ำใต้ดินอย่างรุนแรง การขยายการใช้ระบบ DSR อย่างต่อเนื่องจึงได้รับการมองว่าเป็นมาตรการสำคัญในการเพิ่มความยั่งยืนของการผลิตข้าว พร้อมทั้งช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อปริมาณผลผลิต

ในด้านตลาดข้าว การเพิ่มขึ้นของพื้นที่เพาะปลูกด้วยระบบ DSR คาดว่าจะส่งผลในเชิง เป็นกลางถึงเป็นบวกเล็กน้อย เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงวิธีการเพาะปลูก ไม่ใช่การลดพื้นที่ปลูกข้าว ดังนั้น หากสามารถบริหารจัดการแปลงนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลผลิตข้าวโดยรวมของรัฐมีแนวโน้มทรงตัว

ทั้งนี้ การที่เกษตรกรหันมายอมรับเทคโนโลยี DSR เพิ่มขึ้น สะท้อนถึงความเชื่อมั่นต่อวิธีการเพาะปลูกดังกล่าวที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยรักษาระดับการผลิตข้าวของรัฐปัญจาบ ควบคู่ไปกับการใช้ทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

หนังสือพิมพ์ The Economic Times รายงานว่า สภาวิจัยการเกษตรแห่งอินเดีย (Indian Council of Agricultural Research: ICAR) กำลังจัดทำแผนพัฒนาภาคการเกษตรระยะยาวภายใต้กรอบ “วิสิต ภารัต 2047 (Viksit Bharat 2047)” ซึ่งมุ่งยกระดับภาคการเกษตรของอินเดียให้มีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้นในระยะยาว

ภายใต้ยุทธศาสตร์ดังกล่าว ICAR มีแผนกำหนด เพดานการขยายพื้นที่เพาะปลูกข้าวและข้าวสาลี ในพื้นที่ที่มีการขยายการเพาะปลูกเกินขีดความสามารถของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยได้แต่งตั้ง คณะทำงานผู้เชี่ยวชาญจำนวน 52 คณะ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ของภาคการเกษตร

ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างการเพาะปลูก (Crop Diversification) มีเป้าหมายลดการพึ่งพาการปลูกข้าวและข้าวสาลีมากเกินไป โดยเฉพาะในรัฐทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือ เช่น ปัญจาบ (Punjab) และ हरยาणा (Haryana) ซึ่งการปลูกข้าวอย่างเข้มข้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมาเป็นสาเหตุสำคัญของการลดลงอย่างต่อเนื่องของระดับน้ำใต้ดิน

แทนที่จะขยายพื้นที่เพาะปลูกข้าวและข้าวสาลีเพิ่มเติม ICAR จะมุ่งเน้นการ เพิ่มผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่ ในพื้นที่เพาะปลูกเดิม ผ่านการพัฒนาพันธุ์พืช การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และการส่งเสริมให้เกษตรกรหันไปปลูกพืชทางเลือกที่ใช้น้ำน้อยกว่าและช่วยฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน

ภายใต้แผนดังกล่าว เกษตรกรจะได้รับการส่งเสริมให้ปลูกพืชตระกูลถั่ว พืชน้ำมัน ธัญพืชโบราณ (Millets) ข้าวโพด และพืชมูลค่าสูงชนิดอื่น ซึ่งคาดว่าจะช่วยเพิ่มความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ยกกระดานการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เสริมสร้างความมั่นคงด้านโภชนาการ และเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้ที่หลากหลายให้แก่เกษตรกร

นอกจากนี้ แผนพัฒนาระยะยาวยังครอบคลุมประเด็นสำคัญอื่นๆ ได้แก่ การปรับปรุงพันธุ์พืช การเกษตรอัจฉริยะที่รองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate-smart Agriculture) การใช้เครื่องจักรกลการเกษตร เทคโนโลยีดิจิทัล การพัฒนาปศุสัตว์และประมง การแปรรูปสินค้าเกษตร การตลาดสินค้าเกษตร การส่งออกสินค้าเกษตร

สำหรับภาคการผลิตข้าว ข้อเสนอดังกล่าวสะท้อนถึงการปรับเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาจาก การขยายพื้นที่เพาะปลูก ไปสู่ การเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่ (Productivity-led Growth) โดยการเพิ่มผลผลิตข้าวในอนาคตจะมุ่งอาศัยการพัฒนาพันธุ์ข้าวที่ให้ผลผลิตสูง การใช้เทคโนโลยีการผลิตที่มีประสิทธิภาพ และการบริหารจัดการน้ำอย่างคุ้มค่า มากกว่าการนำพื้นที่ใหม่มาปลูกข้าว

โดยรวมแล้ว ยุทธศาสตร์ดังกล่าวมีเป้าหมายสร้างสมดุลระหว่างการรักษาความมั่นคงทางอาหารของอินเดียกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้ภาคการเกษตรสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว
ที่มา *Oryza.com*

ปากีสถาน

เว็บไซต์ Bigmint รายงานว่า ปากีสถานได้ขยายระยะเวลามาตรการ คินภากีและค่าธรรมเนียมภายในประเทศสำหรับผู้ส่งออก (Drawback of Local Taxes and Levies: DLTL) สำหรับผู้ส่งออกข้าวออกไปอีก 3 เดือน ทำให้ผู้ส่งออกสามารถยื่นขอรับเงินคืนได้จนถึงวันที่ 30 กันยายน 2569 หรือจนกว่าวงเงินที่จัดสรรไว้จำนวน 20,000 ล้านดอลลาร์ปากีสถาน (PKR 20 billion) จะถูกใช้หมด

การตัดสินใจดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนการส่งออกข้าวของปากีสถาน ท่ามกลางการแข่งขันที่รุนแรงในตลาดข้าวโลก โดยเฉพาะการแข่งขันด้านราคาจากประเทศผู้ส่งออกรายสำคัญ

ภายใต้มาตรการที่ปรับปรุงใหม่ อัตราการคินภากีสำหรับ ข้าวบาสมати (Basmati Rice) ยังคงอยู่ที่ 9% เท่าเดิม ขณะที่อัตราสำหรับ ข้าวขาวที่ไม่ใช่บาสมати (Non-Basmati Rice) เพิ่มขึ้นจาก 3% เป็น 5% การเพิ่มอัตรา

การคืนภาษีสำหรับข้าวที่ไม่ใช่บาสมาดิ มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของการส่งออกข้าวกลุ่มดังกล่าวของปากีสถาน โดยเฉพาะเมื่อเผชิญกับการแข่งขันจากข้าวราคาต่ำกว่าของอินเดีย

การขยายมาตรการดังกล่าวช่วยบรรเทาภาระทางการเงินของผู้ส่งออกในระยะสั้น โดยชดเชยต้นทุนจากภาษีและค่าธรรมเนียมภายในประเทศ ทำให้ผู้ส่งออกสามารถรักษาปริมาณการส่งออกได้ในช่วงเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ฤดูผลผลิตใหม่

อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการในตลาดเห็นว่า มาตรการดังกล่าวเพียงอย่างเดียวอาจไม่สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของปากีสถานได้อย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากปัจจุบันอุปทานข้าวภายในประเทศมีแนวโน้มตึงตัว ขณะที่ราคาส่งออกของปากีสถานยังอยู่ในระดับสูงกว่าอินเดีย

การขยายมาตรการเกิดขึ้นในช่วงที่ภาคข้าวของปากีสถานกำลังเผชิญกับความท้าทายหลายด้าน ได้แก่ การเข้าสู่ตลาดของผลผลิตใหม่ที่ล่าช้า ความกังวลเกี่ยวกับสภาพอากาศ และการแข่งขันด้านราคาอย่างรุนแรงในตลาดส่งออกสำคัญ แม้ว่าขยายสิทธิประโยชน์ดังกล่าวคาดว่าจะช่วยสนับสนุนการส่งออกข้าวของปากีสถานในช่วงไตรมาสที่ 3 ของปี 2569 แต่ผู้ค้าคาดว่าผลกระทบโดยรวมต่อความต้องการซื้อจากต่างประเทศและระดับราคาส่งออกอาจยังอยู่ในวงจำกัด

เว็บไซต์ Pkrevenue รายงานว่า พื้นที่เพาะปลูกข้าวของปากีสถานมีแนวโน้มลดลงในฤดูการผลิต 2569/70 (2026/27) เนื่องจากเกษตรกรลดการปลูกข้าวและหันไปเพาะปลูกพืชที่ให้ผลตอบแทนดีกว่าและมีความเสี่ยงด้านการผลิตต่ำกว่า เช่น ข้าวโพด งา และพืชผัก สาเหตุสำคัญมาจากต้นทุนการผลิตที่ปรับตัวสูงขึ้น ทั้งค่าปุ๋ย สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และค่าแรงงาน ประกอบกับผลตอบแทนจากการปลูกข้าวที่ลดลง ส่งผลให้เกษตรกรจำนวนมากเลือกกระจายความเสี่ยงด้วยการเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นแทน

การลดลงของพื้นที่เพาะปลูกเกิดขึ้นในช่วงที่ผู้ส่งออกข้าวของปากีสถานกำลังเผชิญการแข่งขันที่รุนแรงในตลาดโลก โดยเฉพาะจาก อินเดีย ซึ่งสามารถเสนอราคาข้าวที่ต่ำกว่า ทำให้ข้าวปากีสถานสูญเสียความสามารถในการแข่งขัน แม้ว่ารัฐบาลปากีสถานจะขยายมาตรการส่งเสริมการส่งออกข้าวต่อไป แต่ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเห็นว่า มาตรการดังกล่าวเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอที่จะชดเชยผลกระทบจากราคาข้าวภายในประเทศที่อยู่ในระดับสูงและอุปทานที่มีแนวโน้มลดลง

จากการประเมินล่าสุดของ สำนักงานบริการการเกษตรต่างประเทศ กระทรวงเกษตรสหรัฐฯ (USDA Foreign Agricultural Service: USDA FAS) คาดว่าการลดลงของพื้นที่เพาะปลูกจะส่งผลให้ผลผลิตข้าวของปากีสถานในฤดูการผลิต 2569/70 ลดลงเหลือประมาณ 9.1 ล้านตัน

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผลผลิตจะลดลง แต่คาดว่าจะการส่งออกข้าวของปากีสถานจะฟื้นตัวเล็กน้อยเป็นประมาณ 4.9 ล้านตัน ในฤดูการผลิต 2569/70 โดยได้รับแรงสนับสนุนจากอุปสงค์ในตลาดต่างประเทศที่ยังคงมีอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าจะยังต้องเผชิญกับความท้าทายด้านการขนส่งและการแข่งขันที่รุนแรงในตลาดโลก

รายงานระบุว่า แนวโน้มที่เกษตรกรลดการปลูกข้าวสะท้อนถึงความท้าทายในวงกว้างของภาคการผลิตข้าวของปากีสถาน ซึ่งเกษตรกรต้องพิจารณาปัจจัยหลายด้านประกอบการตัดสินใจเพาะปลูก ทั้งต้นทุนการผลิต ความพร้อมของทรัพยากรน้ำ และผลตอบแทนจากตลาด ทั้งนี้ หากไม่สามารถเพิ่มความสามารถในการทำกำไรของการปลูกข้าวได้ แนวโน้มการปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นอาจดำเนินต่อไป ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อศักยภาพการผลิตและการส่งออกข้าวของปากีสถานในระยะยาว

ที่มา Oryza.com

บังกลาเทศ

สำนักข่าว The Daily Star รายงานว่า ราคาข้าวในบังกลาเทศปรับตัวสูงขึ้นในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมา โดยเฉพาะข้าวคุณภาพดี (Fine Rice) เนื่องจากผู้ค้าระบุว่าราคาข้าวเปลือกปรับตัวสูงขึ้น ประกอบกับความเสียหายจากอุทกภัยที่กระทบต่อข้าวฤดูออกส (Aus) และแปลงเพาะกล้าข้าวฤดูอามาน (Aman) รวมทั้งความไม่แน่นอนเกี่ยวกับการนำเข้าข้าวจากอินเดีย ตาม

ราคาข้าวเปลือกในกรุงธากา (Dhaka) และเมืองจิตตะกอง (Chattogram) ปรับเพิ่มขึ้น 2-5 ตากา (ประมาณ 0.016-0.04 ดอลลาร์สหรัฐ) ต่อเกิลกรัมสำหรับข้าวคุณภาพดี ขณะที่ข้าวคุณภาพพรีเมียมบางชนิดในเมืองจิตตะกองปรับเพิ่มขึ้นประมาณ 10 ตากา (ประมาณ 0.08 ดอลลาร์สหรัฐ) ต่อเกิลกรัมเมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา

ฝนมรสุมที่ตกหนักและเกิดอุทกภัยในช่วงที่ผ่านมา ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรประมาณ 500,000 ราย ทำให้เกิดความกังวลว่าผลผลิตข้าวภายในประเทศอาจลดลง และอุปทานข้าวอาจตึงตัวในช่วงหลายเดือนข้างหน้า

แม้เจ้าหน้าที่ภาครัฐจะยืนยันว่าสถานการณ์อุปทานข้าวในตลาดยังอยู่ในระดับเพียงพอ และราคาข้าวคุณภาพทั่วไป (Coarse Rice) ยังคงทรงตัวเป็นส่วนใหญ่ แต่ผู้ค้าคาดว่าราคาข้าวจะยังคงเผชิญแรงกดดันให้ปรับตัวสูงขึ้น หากความเสียหายจากอุทกภัยรุนแรงขึ้น หรือหากความไม่แน่นอนเกี่ยวกับการนำเข้าข้าวยังคงดำเนินต่อไป

ที่มา Oryza.com

อิหร่าน

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงเตหะราน รายงานว่า สำนักข่าวท้องถิ่น Iranjib ได้รายงานว่า คณะรัฐมนตรีอิหร่านมีมติเห็นชอบยกเลิกมาตรการห้ามนำเข้าข้าวในช่วงฤดูเก็บเกี่ยวผลผลิตภายในประเทศ ซึ่งเดิมมีผลบังคับใช้เป็นประจำทุกปีระหว่างวันที่ 23 กรกฎาคม - 21 พฤศจิกายน เพื่อคุ้มครองเกษตรกรผู้ปลูกข้าว โดยให้กระทรวงเกษตร (Ministry of Agriculture Jihad) เปิดให้นำเข้าข้าวได้อย่างต่อเนื่องจนถึงสิ้นปีงบประมาณอิหร่าน เพื่อเพิ่มอุปทาน รักษาเสถียรภาพราคา และป้องกันการขาดแคลนข้าวในประเทศ

การตัดสินใจดังกล่าวมีขึ้นหลังจากราคาข้าวภายในประเทศปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและเริ่มเกิดภาวะขาดแคลนข้าวบางประเภท รัฐบาลจึงเห็นความจำเป็นในการเพิ่มปริมาณอุปทานผ่านการนำเข้า พร้อมทั้งยังคงจัดสรรเงินตราต่างประเทศในอัตราพิเศษสำหรับการนำเข้าข้าว เพื่อช่วยควบคุมราคาขายปลีกและลดภาระค่าครองชีพของประชาชน

สมาคมผู้นำเข้าข้าวอิหร่านระบุว่า การยกเลิกมาตรการดังกล่าวจะช่วยลดแรงกดดันด้านราคาและเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร เนื่องจากผลผลิตข้าวภายในประเทศยังไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภค ขณะที่การห้ามนำเข้าในช่วงที่ผ่านมาเป็นปัจจัยให้ปริมาณข้าวในตลาดลดลงและราคาปรับตัวสูงขึ้น

สำนักข่าว Tahlil Bazaar ระบุว่า ในปี 2025 อิหร่านนำเข้าข้าวประมาณ 1.8 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 2.2 ของการนำเข้าข้าวทั่วโลก หรือมูลค่าประมาณ 749 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่งผลให้อิหร่านเป็นผู้นำเข้าข้าวรายใหญ่อันดับ 12 ของโลก โดยแหล่งนำเข้าสำคัญ ได้แก่ อินเดีย ปากีสถาน และไทย ทั้งนี้ แม้อิหร่านจะผลิตข้าวได้ประมาณ 2.7 ล้านตัน ในปีที่ผ่านมา แต่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภค ทำให้การนำเข้ายังคงมีบทบาทสำคัญต่อการรักษาสมดุลของตลาดและควบคุมระดับราคาภายในประเทศ

ภาคเอกชนอิหร่านยังเสนอให้รัฐบาลยกเลิกการห้ามนำเข้าข้าวในช่วงฤดูเก็บเกี่ยวอย่างถาวร โดยเห็นว่ามาตรการดังกล่าวไม่สามารถช่วยเหลือเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่กลับเพิ่มภาระด้านราคาต่อผู้บริโภคและต้นทุนของผู้นำเข้า

การยกเลิกมาตรการในปีนี้จะสะท้อนถึงการปรับแนวนโยบายของรัฐบาลจากการห้ามนำเข้าแบบเบ็ดเสร็จมาเป็นการกำกับดูแลการนำเข้าให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม เพื่อสร้างสมดุลระหว่างการคุ้มครองเกษตรกร การดูแลค่าครองชีพของประชาชน และการรักษาความมั่นคงด้านอาหารภายใต้ภาวะเงินเฟ้อที่ยังอยู่ในระดับสูง

ที่มา Oryza.com และสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงเตหะราน

ไนจีเรีย

องค์กร Dubawa ซึ่งเป็นองค์กรอิสระด้านการตรวจสอบข้อเท็จจริง (Fact-checking) ที่ดำเนินงานในหลายประเทศของแอฟริกาตะวันตก ได้ตรวจสอบและสรุปว่า คำกล่าวอ้างที่ว่า “การนำเข้าข้าวของไนจีเรียลดลง 35%” เป็นข้อมูลที่ไม่เป็นความจริง (False)

คำกล่าวอ้างดังกล่าวมาจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรของไนจีเรีย ซึ่งระบุว่า การนำเข้าข้าวของประเทศลดลงอย่างมีนัยสำคัญ อันเป็นผลจากมาตรการของรัฐบาลในการส่งเสริมการผลิตข้าวภายในประเทศ อย่างไรก็ตาม รัฐมนตรีไม่ได้แสดงข้อมูลทางสถิติอย่างเป็นทางการหรือหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้เพื่อสนับสนุนตัวเลขดังกล่าว

หลังจากตรวจสอบสถิติการค้าระหว่างประเทศและข้อมูลการนำเข้าของไนจีเรียแล้ว Dubawa พบว่า ไม่มีหลักฐานที่ยืนยันได้ว่าการนำเข้าข้าวของไนจีเรียลดลงถึง 35% ในช่วงเวลาที่มีการกล่าวอ้าง

แม้ว่าปริมาณการนำเข้าข้าวของไนจีเรียจะมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงในแต่ละปี อันเป็นผลจากหลายปัจจัย เช่น ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน มาตรการจำกัดการนำเข้า การควบคุมชายแดน นโยบายส่งเสริมการผลิตข้าวภายในประเทศ แต่ข้อมูลที่เปิดเผยอย่างเป็นทางการ ไม่สนับสนุนตัวเลขการลดลง 35% ตามที่รัฐมนตรีกล่าวอ้าง

Dubawa จึงสรุปว่า แม้รัฐบาลไนจีเรียจะยังคงดำเนินนโยบายเพื่อลดการพึ่งพาการนำเข้าข้าวและเพิ่มศักยภาพการผลิตภายในประเทศอย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่มีความหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้ว่าการนำเข้าข้าวลดลงถึง 35% ดังนั้น องค์กรจึงจัดให้คำกล่าวอ้างดังกล่าวอยู่ในระดับ “ไม่เป็นความจริง (False)” พร้อมเน้นย้ำถึงความสำคัญของการอ้างอิงข้อมูลที่น่าเชื่อถือและโปร่งใสในการสื่อสารต่อสาธารณะ

ที่มา Oryza.com

สหภาพยุโรป

หนังสือพิมพ์ The Hindu Business Line รายงานว่า สหภาพยุโรป (European Union: EU) ได้ปฏิเสธการนำเข้าสินค้าแป้งข้าว (Rice Flour) จากจีน หลังตรวจพบสารจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม (Genetically Modified Organism: GMO) ที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้ในผลิตภัณฑ์อาหารของสหภาพยุโรป

สินค้าที่ถูกปฏิเสธเป็น แป้งข้าวไฮโดรไลส์ (Hydrolyzed Rice Flour) ซึ่งถูกระงับการนำเข้าโดยหน่วยงานของเนเธอร์แลนด์ ภายใต้ระบบแจ้งเตือนอย่างรวดเร็วสำหรับอาหารและอาหารสัตว์ของสหภาพยุโรป (Rapid Alert System for Food and Feed: RASFF)

ผลการตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการพบลำดับพันธุกรรม ได้แก่ 35S promoter และ T-Nos terminator ซึ่งเป็นลักษณะทางพันธุกรรมที่มักพบในพืชดัดแปลงพันธุกรรม แต่ไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้ในผลิตภัณฑ์ข้าวหรือผลิตภัณฑ์จากข้าวที่นำเข้าสู่ตลาดสหภาพยุโรป

เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นในช่วงที่การค้าข้าวระหว่างประเทศกำลังอยู่ภายใต้การตรวจสอบด้านการปนเปื้อนของ GMO อย่างเข้มงวดมากขึ้น โดยมีประเด็นที่น่าสนใจคือ ก่อนหน้านั้นจีนเองได้ปฏิเสธการนำเข้าข้าวขาวที่ไม่ใช่บาสมาทิ (Non-Basmati Rice) จากอินเดียหลายล็อต โดยอ้างเหตุผลด้านความกังวลเกี่ยวกับ GMO เช่นเดียวกัน แม้อินเดียจะยืนยันว่าไม่ได้มีการปลูกข้าวดัดแปลงพันธุกรรมในเชิงพาณิชย์ก็ตาม

การดำเนินการของสหภาพยุโรปต่อสินค้าจากจีนในครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่า มาตรการด้านความปลอดภัยอาหารที่เข้มงวดมีการบังคับใช้อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ขึ้นอยู่กับการส่งออก

การปฏิเสธสินค้าครั้งล่าสุดยังตอกย้ำถึงกรอบระเบียบที่เข้มงวดของสหภาพยุโรปต่ออาหารที่เกี่ยวข้องกับ GMO โดย EU ใช้แนวทาง การป้องกันไว้ก่อน (Precautionary Approach) ซึ่งกำหนดให้ผลิตภัณฑ์ GMO ต้องได้รับอนุญาตก่อนวางจำหน่าย และอนุญาตเฉพาะส่วนประกอบอาหารหรืออาหารสัตว์ที่ผ่านการรับรองเท่านั้น

การตรวจพบ GMO ที่ไม่ได้รับอนุญาตอาจส่งผลให้สินค้าถูกปฏิเสธการนำเข้าโดยทันที ซึ่งสร้างความเสี่ยงอย่างมากทั้งในด้าน การค้า ต้นทุนทางธุรกิจ และชื่อเสียงของผู้ส่งออก ดังนั้น ผู้ส่งออกข้าวและผลิตภัณฑ์จากข้าวไปยังตลาดสหภาพยุโรปจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) การควบคุมวัตถุดิบ และการรับรองมาตรฐานความปลอดภัยอาหารอย่างเข้มงวดมากขึ้น

สหภาพยุโรป (the European Union; EU) รายงานว่า การนำเข้าข้าวในปีการตลาด (Marketing year) 2025/26 (ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2568-31 สิงหาคม 2569) ในช่วงวันที่ 1 กันยายน 2568 – 7 กรกฎาคม 2569 มีการนำเข้าข้าว (ข้าวเปลือก (คิดเป็นข้าวสารแล้ว) ข้าวกล้อง ข้าวสาร แต่ไม่รวมข้าวหัก) ปริมาณ 1,371,365 ตัน เพิ่มขึ้นประมาณ 1.9% เมื่อเทียบกับจำนวน 1,345,605 ตัน ในช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา โดยเป็นการนำเข้าข้าวสายพันธุ์ Japonica จำนวน 190,965 ตัน เพิ่มขึ้นประมาณ 24.3% เมื่อเทียบกับจำนวน 153,609 ตัน ในช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ขณะที่ข้าวสายพันธุ์ Indica นำเข้าจำนวน 1,180,401 ตัน ลดลงประมาณ 1.0% เมื่อเทียบกับจำนวน 1,191,995 ตัน ในช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา สำหรับข้าวหักนั้น มีการนำเข้าปริมาณ 342,436 ตัน ลดลงประมาณ 26.2% เมื่อเทียบกับจำนวน 463,725 ตัน ในช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา

ในสัปดาห์สิ้นสุดวันที่ 7 กรกฎาคม 2569 สหภาพยุโรปนำเข้าข้าว 44,227 ตัน โดยในช่วงตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2568 - 7 กรกฎาคม 2569 ประเทศต่างๆที่นำเข้าข้าวประกอบด้วย ฝรั่งเศส 220,475 ตัน เนเธอร์แลนด์ 202,029 ตัน อิตาลี 179,784 ตัน สเปน 173,226 ตัน เยอรมนี 101,821 ตัน โปแลนด์ 101,036 ตัน โปรตุเกส 93,832 ตัน เบลเยียม 73,316 ตัน สาธารณรัฐเชค 45,447 ตัน บัลแกเรีย 36,031 ตัน สวีเดน 32,305 ตัน สโลวาเกีย 21,568 ตัน ลิทัวเนีย 15,926 ตัน เดนมาร์ก 13,327 ตัน ไอร์แลนด์ 10,126 ตัน กรีซ 10,030 ตัน ฮังการี 8,152 ตัน โรมาเนีย 7,939 ตัน ไซปรัส 6,273 ตัน ฟินแลนด์ 6,261 ตัน ออสเตรีย 5,124 ตัน ตัน มอลต้า 3,473 ตัน ลัตเวีย 1,723 ตัน เป็นต้น

ขณะที่ข้อมูลการนำเข้าและส่งออกข้าวของ สหภาพยุโรป (European Union: EU) ณ วันที่ 12 กรกฎาคม 2569 ระบุว่า ในฤดูการผลิต 2568/69 (1 กันยายน 2568 – 31 สิงหาคม 2569) การนำเข้าและการส่งออกข้าวของ สหภาพยุโรปลดลงเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน

ด้านการนำเข้าข้าว ในช่วง 1 กันยายน 2568 – 12 กรกฎาคม 2569 สหภาพยุโรปนำเข้าข้าว (คิดเป็นข้าวสาร) รวม 1.355 ล้านตัน ลดลงประมาณ 0.01% จากประมาณ 1.371 ล้านตัน ในช่วงเดียวกันของฤดูการผลิต 2567/68 (1 กันยายน 2567 – 6 กรกฎาคม 2568) ประกอบด้วย ข้าวเปลือก 11,612 ตัน ข้าวกล้อง 415,565 ตัน ข้าวสารและข้าวกึ่งสี 928,496 ตัน เมื่อจำแนกตามชนิดข้าว พบว่า ข้าวเมล็ดสั้น (Japonica) นำเข้า 205,888 ตัน ข้าวเมล็ดยาว (Indica) นำเข้า 1.49 ล้านตัน

ประเทศผู้ส่งออกข้าวสารและข้าวกึ่งสีรายสำคัญเข้าสู่สหภาพยุโรป ได้แก่ กัมพูชา 207,503 ตัน เมียนมา 161,001 ตัน อินเดีย 140,727 ตัน ไทย 137,521 ตัน ปากีสถาน 84,155 ตัน

ด้านการส่งออกข้าว ในช่วง 1 กันยายน 2568 – 12 กรกฎาคม 2569 สหภาพยุโรปส่งออกข้าว (คิดเป็นข้าวสาร) รวม 239,765 ตัน ลดลงประมาณ 3.86% จาก 249,388 ตัน ในช่วงเดียวกันของฤดูการผลิตก่อน ประกอบด้วย ข้าวเปลือก 6,849 ตัน ข้าวกล้อง 23,513 ตัน ข้าวสารและข้าวกึ่งสี 209,403 ตัน เมื่อจำแนกตามชนิดข้าว พบว่า ข้าวเมล็ดสั้น (Japonica) ส่งออก 161,502 ตัน ข้าวเมล็ดยาว (Indica) ส่งออก 78,263 ตัน

ตลาดส่งออกข้าวสารและข้าวกึ่งสีที่สำคัญของสหภาพยุโรป ได้แก่ สหราชอาณาจักร 29,206 ตัน สวิตเซอร์แลนด์ 14,383 ตัน เบลารุส 6,884 ตัน นอร์เวย์ 4,769 ตัน เซอร์เบีย 2,159 ตัน

ที่มา *Oryza.com*

บราซิล

เว็บไซต์ Revista Cultivar รายงานว่า การส่งออกข้าวของบราซิลเพิ่มขึ้นมากกว่า 80% ในช่วงครึ่งแรกของปี 2569 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ส่งผลช่วยลดปริมาณข้าวส่วนเกินภายในประเทศ และสนับสนุนให้ราคาข้าวที่เกษตรกรได้รับ (Farmgate Price) เพิ่มขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป

ข้อมูลจาก สหพันธ์ผู้ปลูกข้าวบราซิล (Federarroz) ระบุว่า การส่งออกที่ขยายตัวอย่างแข็งแกร่งทำให้ผู้ผลิตสามารถระบายผลผลิตส่วนหนึ่งไปยังตลาดต่างประเทศได้มากขึ้น ช่วยเพิ่มสภาพคล่องทางการตลาด และป้องกันไม่ให้เกิดภาวะอุปทานส่วนเกินในตลาดภายในประเทศ นอกจากนี้ มาตรการสนับสนุนของรัฐบาลในการอำนวยความสะดวกด้านการเคลื่อนย้ายและขนส่งข้าว ยังมีส่วนช่วยเพิ่มผลตอบแทนให้แก่เกษตรกร

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าปริมาณการส่งออกจะเพิ่มขึ้นอย่างมาก แต่รายได้จากการส่งออกกลับลดลง เนื่องจากราคาข้าวในตลาดโลกปรับตัวลดลงอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับปีก่อน โดย Federarroz ระบุว่า สัญญาส่งออกจำนวนมากที่ทำขึ้นในช่วงต้นปี 2568 มีราคามากกว่า 90 เรียลบราซิลต่อกระสอบ (ประมาณ 355 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน) ขณะที่การส่งออกสินค้าในลักษณะเดียวกันในปี 2569 มีราคาอยู่ที่ประมาณ 60 เรียลบราซิลต่อกระสอบ (ประมาณ 237 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน) ลดลงเกือบ หนึ่งในสาม

Federarroz ระบุว่า ตลาดส่งออกหลักของบราซิลยังคงมีโครงสร้างใกล้เคียงกับที่ผ่านมา แม้ว่าประเทศเวเนซุเอลา จะเพิ่มสัดส่วนการนำเข้าข้าวเปลือกจากบราซิลมากขึ้น โดยก่อนหน้านี้มีความกังวลว่าสถานการณ์ทางการเมืองในเวเนซุเอลาอาจส่งผลกระทบต่อการค้า แต่ปัจจุบันสถานการณ์ดังกล่าวยังไม่เกิดขึ้น และตลาดเวเนซุเอลากลับมีเสถียรภาพมากขึ้นสำหรับผู้ส่งออกบราซิล

ในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2569 ดุลการค้าข้าวของบราซิลเกินดุล สะท้อนถึงความต้องการข้าวจากตลาดต่างประเทศที่อยู่ในระดับแข็งแกร่ง โดย Federarroz คาดว่าบราซิลจะสามารถส่งออกข้าวได้ประมาณ 2 ล้านตัน ในปี 2569 ซึ่งอาจเป็นหนึ่งในระดับการเกินดุลการค้าข้าวที่สูงที่สุดในรอบหลายปีที่ผ่านมา

สำหรับแนวโน้มในระยะต่อไป Federarroz คาดว่า ราคาข้าวภายในประเทศของบราซิลจะยังคงฟื้นตัวต่อเนื่อง เนื่องจากการส่งออกช่วยลดปริมาณข้าวที่มีอยู่ในตลาดภายในประเทศ อย่างไรก็ตาม แนวโน้มในช่วงครึ่งหลังของปีจะขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ ได้แก่ ผลผลิตข้าวของสหรัฐฯ และสถานการณ์การผลิตข้าวในเอเชีย โดยเฉพาะหากปรากฏการณ์ เอลนีโญ (El Niño) ที่กำลังก่อตัวขึ้นส่งผลกระทบต่อผลผลิตและภาวะตลาดข้าวโลก

ทั้งนี้ การฟื้นตัวของการส่งออกข้าวบราซิลในปี 2569 สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทที่เพิ่มขึ้นของบราซิลในตลาดข้าวโลก แม้ว่าผู้ส่งออกจะยังเผชิญแรงกดดันจากราคาข้าวระหว่างประเทศที่อยู่ในระดับต่ำกว่าปีก่อนก็ตาม
ที่มา Oryza.com

สหรัฐอเมริกา

สหพันธ์ข้าวสหรัฐฯ (USA Rice) รายงานว่า เมื่อต้นสัปดาห์ที่ผ่านมา บริษัท เอดีเอ็ม ไรซ์ (ADM Rice) ได้ยืนยันการจำหน่ายข้าวสารเมล็ดยาวของสหรัฐฯ จำนวน 88,000 ตัน ให้แก่บริษัทผู้นำเข้าของอิรัก อัล อาวีส์ (Al Awees) โดยกำหนดการส่งมอบข้าวจะมีขึ้นในช่วงเดือนกันยายน และพฤศจิกายน 2569 ซึ่งนับเป็นแรงสนับสนุนที่สำคัญต่อการส่งออกข้าวของสหรัฐฯ ในช่วงที่ฤดูเก็บเกี่ยวข้าวปี 2569 กำลังเริ่มต้น

การซื้อขายครั้งนี้ถือเป็นคำสั่งซื้อใหม่ครั้งแรกนับตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2568 หลังจากการส่งมอบข้าว 2 ล็อตก่อนหน้านี้ ซึ่งเดิมกำหนดส่งในเดือนมกราคม และมีนาคม 2569 ต้องเลื่อนออกไป เนื่องจากปัญหาด้านการขนส่งที่เกิดจากการปิดช่องแคบฮอร์มุซ (Strait of Hormuz)

แม้ว่าจะเผชิญกับอุปสรรคด้านโลจิสติกส์ แต่การซื้อขายครั้งล่าสุดสะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของอิรักในการนำเข้าข้าวจากสหรัฐฯ ภายใต้บันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding: MOU) ระหว่าง USA Rice และ Al Awees

การประกาศข้อตกลงดังกล่าวมีขึ้นพร้อมกับการประชุมทวิภาคีระหว่างประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา และนายกรัฐมนตรีอิรัก โดยผู้แทนของบริษัท Al Awees ยังได้เข้าพบสมาชิกสภานิติบัญญัติของสหรัฐฯ เพื่อแสดงความขอบคุณต่อการสนับสนุนความร่วมมือด้านการค้าเกษตรระหว่างสองประเทศอย่างต่อเนื่อง

ประธานและประธานเจ้าหน้าที่บริหารของ USA Rice กล่าวว่า การจำหน่ายข้าวครั้งนี้ถือเป็นแรงสนับสนุนที่สำคัญต่ออุตสาหกรรมข้าวของสหรัฐฯ ซึ่งกำลังเผชิญความท้าทาย โดยจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้แก่เกษตรกรในช่วงเริ่มฤดูเก็บเกี่ยว พร้อมทั้งชื่นชม ADM Rice และ Al Awees ที่ยังคงปฏิบัติตามบันทึกความเข้าใจ แม้ว่าจะต้องเผชิญกับปัญหาด้านโลจิสติกส์และการจัดหาเงินทุนต่อเนื่องเป็นเวลาหลายปี

อิรักซึ่งมีการผลิตข้าวภายในประเทศในปริมาณจำกัด และต้องพึ่งพาการนำเข้าเพื่อรองรับความต้องการบริโภคภายในประเทศ ได้ใช้บันทึกความเข้าใจระหว่าง USA Rice และ Al Awees ซึ่งจัดทำขึ้นตั้งแต่ปี 2564 (2021) เป็นกรอบความร่วมมือในการจัดซื้อข้าวจากสหรัฐฯ ไม่น้อยกว่า 200,000 ตันต่อปี ควบคู่กับการเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารของประเทศ

ทั้งนี้ USA Rice ระบุว่า ยังคงทำงานร่วมกับหน่วยงานรัฐบาลสหรัฐฯ อย่างต่อเนื่อง เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการจัดหาเงินทุนที่ดำเนินมาเป็นเวลานาน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้ต้นทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนและค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมของทั้งผู้ซื้อและผู้ขายเพิ่มสูงขึ้น

ที่มา Oryza.com